

21998A0624(01)

L 181/3

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

24.6.1998

UMOWA O PARTNERSTWIE I WSPÓŁPRACY
między Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi a Republiką Mołdowy ⁽¹⁾

UMOWA O PARTNERSTWIE I WSPÓŁPRACY

ustanawiająca partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdowy, z drugiej strony

KRÓLESTWO BELGII,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA WŁOSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej,

zwane dalej „Państwami Członkowskimi”, oraz

WSPÓLNOTA EUROPEJSKA, EUROPEJSKA WSPÓLNOTA WĘGLA I STALI i EUROPEJSKA WSPÓLNOTA ENERGII ATOMOWEJ,

zwane dalej „Wspólnotą”,

z jednej strony,

oraz REPUBLIKA MOŁDOWY,

z drugiej strony,

BIORĄC POD UWAGĘ związku między Wspólnotą, jej Państwami Członkowskimi a Republiką Mołdowy oraz wspólne wartości, które dzielą,

UZNAJĄC, że Wspólnota i Republika Mołdowy zamierzają umocnić te więzi i ustanowić partnerstwo i współpracę, która umocniłaby i rozszerzyła stosunki ustanowione w przeszłości, w szczególności przez Umowę między Europejską Wspólnotą Gospodarczą oraz Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich w sprawie wymiany handlowej i współpracy handlowej i gospodarczej, podpisaną w dniu 18 grudnia 1989 r.,

⁽¹⁾ Umowa sporządzona w jedenastu językach urzędowych Unii Europejskiej (hiszpańskim, duńskim, niemieckim, greckim, angielskim, francuskim, włoskim, niderlandzkim, portugalskim, fińskim i szwedzkim) została opublikowana w Dz.U. L 181 z 24.6.1998, str. 3.

Wersje w językach: czeskim, estońskim, łotewskim, litewskim, węgierskim, maltańskim, polskim, słowackim i słoweńskim są opublikowane w niniejszym tomie wydania specjalnego 2004.

BIORĄC POD UWAGĘ zobowiązanie Wspólnoty i jej Państw Członkowskich oraz Republiki Mołdowy do wzmocnienia swobód politycznych i gospodarczych, które stanowią rzeczywistą podstawę partnerstwa,

BIORĄC POD UWAGĘ zobowiązanie Stron do wspierania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, jak również pokojowe rozstrzyganie sporów oraz współpracę w tym celu w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie,

BIORĄC POD UWAGĘ stanowcze zobowiązanie Wspólnoty i jej Państw Członkowskich oraz Republiki Mołdowy do pełnej realizacji wszystkich postanowień i wszystkich zasad zawartych w Akcie końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), w dokumentach końcowych następnych konferencji poświęconych tej problematyce, jakie odbyły się w Madrycie i w Wiedniu, w dokumencie Konferencji bońskiej KBWE w sprawie współpracy gospodarczej, w Karcie paryskiej nowej Europy oraz w dokumencie zatytułowanym „Wyzwania zmian” KBWE w Helsinkach z 1992 r.,

UZNAJĄC, że w takim kontekście wspieranie niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Mołdowy przyczyni się do zachowania pokoju i stabilizacji w regionie centralnej i środkowej Europy oraz na całym kontynencie europejskim,

POTWIERDZAJĄC przywiązanie Wspólnoty i jej Państw Członkowskich oraz Republiki Mołdowy do Europejskiej karty energetycznej oraz do Deklaracji Konferencji w Lucernie z kwietnia 1993 r.,

PRZEKONANE o fundamentalnym znaczeniu zasady państwa prawa i poszanowania praw człowieka, w szczególności praw mniejszości narodowych, wprowadzenia systemu wielopartyjnego oraz wolnych i demokratycznych wyborów, a także liberalizacji gospodarczej mającej na celu wprowadzenie gospodarki rynkowej,

UZNAJĄC wysiłki Republiki Mołdowy w celu stworzenia systemów politycznych i gospodarczych z poszanowaniem zasady praworządności i praw człowieka, włączając prawa osób należących do mniejszości narodowych oraz to, że Republika Mołdowy posiada polityczny system wielopartyjny z wolnymi i demokratycznymi wyborami, a także przewiduje liberalizację gospodarczą,

WIERZĄC, że pełne wykonanie niniejszej Umowy o partnerstwie i współpracy będzie zarówno zależeć od, jak i przyczyni się do kontynuacji i urzeczywistnienia politycznych, ekonomicznych i prawnych reform w Republice Mołdowy, jak również wprowadzenia czynników koniecznych do współpracy, w szczególności w świetle konkluzji Konferencji KBWE w Bonn,

PRAGNĄC wspierać proces współpracy regionalnej w dziedzinach objętych niniejszą Umową z państwami sąsiadującymi w celu wspierania dobrobytu i stabilizacji regionu,

PRAGNĄC nawiązać i rozwijać regularny dialog polityczny w sprawie zagadnień dwustronnych i wielostronnych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania,

UWZGLĘDNIAJĄC gotowość Wspólnoty do utrzymania współpracy gospodarczej i pomocy technicznej,

MAJĄC NA UWADZE przydatność niniejszej Umowy w stopniowym zbliżaniu między Republiką Mołdowy a szerszym obszarem współpracy w Europie oraz sąsiadującymi regionami, a także postępującą integracją Republiki Mołdowy z otwartym międzynarodowym systemem handlu,

BIORĄC POD UWAGĘ zobowiązanie Stron do liberalizacji handlu, opartej na zasadach zawartych w Układzie ogólnym w sprawie taryf celnych i handlu (GATT),

PRZYJMUJĄC I UZNAJĄC wagę wysiłków Republiki Mołdowy skierowanych na przekształcenie jej gospodarki od gospodarki państwowej centralnie planowanej do gospodarki rynkowej,

ŚWIADOME potrzeby poprawy warunków wpływających na działalność gospodarczą i inwestycje oraz w takich dziedzinach, jak przedsiębiorczość, praca, świadczenie usług i przepływy kapitału,

PRZEKONANE, że niniejsza Umowa stworzy nowy klimat dla stosunków gospodarczych między Stronami, w szczególności dla rozwoju handlu i inwestycji, które posiadają zasadniczą wagę dla restrukturyzacji gospodarki i modernizacji technologicznej,

PRAGNĄC nawiązać ścisłą współpracę w dziedzinie ochrony środowiska z uwzględnieniem współzależności istniejącej między Stronami na tym polu,

PRAGNĄC rozwijać współpracę kulturalną i usprawnić przepływ informacji,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Niniejszym ustanawia się partnerstwo między Wspólnotą i jej Państwami Członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdowy, z drugiej strony. Cele partnerstwa są następujące:

- określenie właściwych ram dialogu politycznego między Stronami, pozwalających na rozwój stosunków politycznych,
- wspieranie handlu i inwestycji oraz harmonijnych stosunków gospodarczych między Stronami w celu sprzyjania ich stałemu rozwojowi gospodarczemu,
- stworzenie podstaw dla współpracy ustawodawczej, gospodarczej, społecznej, finansowej i kulturalnej,
- wspieranie wysiłków Republiki Mołdowy w celu umacniania jej demokracji i rozwoju jej gospodarki oraz w celu zakończenia procesu przekształcenia do gospodarki rynkowej.

TYTUŁ I

ZASADY OGÓLNE

Artykuł 2

Poszanowanie zasad demokracji i praw człowieka określonych w szczególności w Akcie końcowym z Helsinek i w Paryskiej karcie nowej Europy, jak również zasad gospodarki rynkowej określonych w szczególności w dokumentach Konferencji KBWE w Bonn, stanowi podstawę polityki wewnętrznej i zagranicznej Stron, zasadniczy element partnerstwa oraz niniejszej Umowy.

Artykuł 3

Strony uważają, że dla przyszłego osiągnięcia dobrobytu i stabilizacji regionu byłego Związku Radzieckiego najistotniejsze jest, aby nowe niepodległe państwa powstałe w wyniku rozpadu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (zwane dalej „Niepodległymi Państwami”) podtrzymywały i rozwijały współpracę między sobą zgodnie z zasadami zawartymi w Akcie końcowym z Helsinek i z prawem międzynarodowym, a także w duchu stosunków dobrosąsiedzkich i dołożą wszelkich starań w celu wspierania tego procesu.

Artykuł 4

Strony zobowiązują się rozpatrzyć, w szczególności jeżeli Republika Mołdowy dokona dalszych postępów w procesie

reform gospodarczych, zmiany w celu rozwinięcia odpowiednich tytułów niniejszej Umowy, a przede wszystkim tytułu III i artykułu 48, aby ustanowić między nimi strefy wolnego handlu. Rada Współpracy może wydawać Stronom zalecenia w sprawie tych zmian. Zmiany są wprowadzane w życie na mocy porozumienia między Stronami zgodnie z ich właściwymi procedurami. Strony konsultują się wzajemnie w 1998 r., czy okoliczności, w szczególności postępy Republiki Mołdowy w zakresie zorientowanych na rynek reform gospodarczych i warunków ekonomicznych panujących tam w tym czasie, pozwalają na rozpoczęcie negocjacji w sprawie ustanowienia strefy wolnego handlu.

Artykuł 5

Za wzajemną zgodą Strony zobowiązują się do wspólnego rozpatrzenia zmian w jakiegokolwiek części Porozumienia, które mogą być właściwe w świetle zmiany okoliczności, w szczególności w sytuacji powstałej w związku z przystąpieniem Republiki Mołdowy do GATT. Pierwsze rozpatrzenie jest przeprowadzane po trzech latach od dnia wejścia w życie Umowy lub gdy Republika Mołdowy stanie się stroną GATT, w zależności od tego, która z tych sytuacji nastąpi pierwsza.

TYTUŁ II

DIALOG POLITYCZNY

Artykuł 6

Strony nawiązują między sobą regularny dialog polityczny, który zamierzają rozwijać i nasilać. Towarzyszy on i utrwala zbliżenie między Wspólnotą a Republiką Mołdowy, wspiera zmiany polityczne i ekonomiczne w tym kraju oraz przyczynia się do ustanawiania nowych form współpracy. Dialog polityczny:

- wzmacnia więzi Republiki Mołdowy ze Wspólnotą, a tym samym ze społecznością krajów demokratycznych. Osiągnięta dzięki niniejszej Umowie zbieżność gospodarcza prowadzi do nasilenia stosunków politycznych,
- prowadzi do wzrastającej zbieżności stanowisk w kwestiach międzynarodowych ważnych dla obu Stron, podnosząc tym samym poziom bezpieczeństwa i stabilizacji,
- przewiduje, że Strony podejmują wysiłki na rzecz współpracy w sprawach ukierunkowanych na wzmocnienie stabilizacji i bezpieczeństwa w Europie, przestrzegania zasad demokracji, poszanowania i wspierania praw człowieka, w szczególności w odniesieniu do mniejszości, a także, że w razie potrzeby Strony przeprowadzają konsultacje we właściwych sprawach.

Artykuł 7

Na szczeblu ministerialnym dialog polityczny jest prowadzony w ramach Rady Współpracy, a w innych przypadkach na zasadzie wzajemnego porozumienia.

Artykuł 8

Strony ustanowią inne procedury i mechanizmy dialogu politycznego, w szczególności w następujących formach:

- regularnych spotkań na szczeblu wyższych urzędników między przedstawicielami Republiki Mołdowy a przedstawicielami Wspólnoty,
- pełnego wykorzystania kanałów dyplomatycznych między Stronami, włączając właściwe kontakty zarówno na płaszczyźnie dwustronnej, jak i wielostronnej, jak na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych, spotkań KBWE i innych,
- wymiany informacji w sprawach leżących w sferze wzajemnego zainteresowania, dotyczących politycznej współpracy w Europie,
- wszelkich innych środków, które przyczyniłyby się do utrwalenia i rozwoju dialogu politycznego.

Artykuł 9

Dialog polityczny na szczeblu parlamentarnym ma miejsce w ramach Parlamentarnego Komitetu Współpracy ustanowionego na mocy artykułu 87.

TYTUŁ III

OBRÓT TOWAROWY

Artykuł 10

1. Strony przyznają sobie wzajemnie traktowanie oparte na klauzuli największego uprzywilejowania we wszystkich dziedzinach dotyczących:

- należności celnych i innych opłat stosowanych w przywozie i wywozie, włączając sposoby pobierania takich ceł i opłat,
- przepisów odnoszących się do odpraw celnych, tranzytu, składowania i przeładunku,
- podatków i innych wewnętrznych opłat jakiegokolwiek rodzaju nakładanych bezpośrednio lub pośrednio na towary przywożone,
- sposobów dokonywania płatności i transferu tych płatności,

— zasad dotyczących sprzedaży, nabycia, transportu, dystrybucji i wykorzystania towarów na rynku krajowym.

2. Postanowienia ustępu 1 nie mają zastosowania do:

- a) przywilejów przyznanych w celu utworzenia unii celnej lub strefy wolnego handlu lub wynikających z utworzenia takiej unii lub strefy;
- b) przywilejów przyznanych poszczególnym krajom zgodnie z GATT oraz na mocy innych umów międzynarodowych na rzecz krajów rozwijających się;
- c) przywilejów przyznanych krajom sąsiadującym w celu usprawnienia ruchu granicznego.

3. Postanowień ustępu 1 i artykułu 11 ustęp 3 nie stosuje się podczas okresu przejściowego wygasającego w dniu przystąpienia Republiki Mołdowy do GATT lub w dniu 31 grudnia 1998 r., w zależności, które z tych dwóch zdarzeń nastąpi wcześniej, w odniesieniu do przywilejów określonych w załączniku I przyznanych przez Republikę Mołdowy innym niepodległym państwom od dnia poprzedzającego datę wejścia w życie Umowy.

Artykuł 11

1. Strony ustalają, że zasada swobodnego tranzytu towarów jest zasadniczym warunkiem realizacji celów niniejszej Umowy.

2. W związku z tym każda ze Stron zapewnia możliwość tranzytu bez żadnych ograniczeń na swoim lub przez swoje terytorium towarów pochodzących z obszaru celnego lub z przeznaczeniem na obszar celny drugiej ze Stron.

3. Zasady opisane w artykule V ustępy 2, 3, 4 i 5 GATT mają zastosowanie między Stronami.

4. Zasady zawarte w niniejszym artykule nie stanowią uszczerbku dla żadnych szczególnych zasad odnoszących się do poszczególnych sektorów, w szczególności do transportu, lub produktów uzgodnionych między Stronami.

Artykuł 12

Bez uszczerbku dla praw i obowiązków wynikających z międzynarodowych konwencji w sprawie odprawy czasowej towarów, wiążących obie Strony, każda Strona ponadto udziela drugiej Stronie zwolnienia z opłat przywozowych i ceł na towary odprawiane czasowo, w przypadkach i zgodnie z procedurami ustalonymi przez jakąkolwiek inną międzynarodową konwencję wiążącą w tej sprawie, zgodnie z jej prawodawstwem. Zostaną wzięte pod uwagę warunki, na których zostały przyjęte przez zainteresowaną Stronę zobowiązania wynikające z takich konwencji.

Artykuł 13

Towary pochodzące z Republiki Mołdowy i, odpowiednio, ze Wspólnoty będą przywożone bez ograniczeń ilościowych do Wspólnoty i, odpowiednio, Republiki Mołdowy, bez uszczerbku dla postanowień artykułów 17, 20, 21 oraz postanowień załącznika II do niniejszej Umowy, a także postanowień artykułów 77, 81, 244, 249 i 280 Aktu przystąpienia Hiszpanii i Portugalii do Wspólnoty Europejskiej.

Artykuł 14

1. Produkty pochodzące z terytorium jednej Strony, przywożone na terytorium drugiej Strony, nie podlegają bezpośrednio lub pośrednio podatkowi wewnętrznemu ani żadnym innym opłatom

wewnętrznym, poza stosowanymi bezpośrednio lub pośrednio w odniesieniu do podobnych produktów krajowych.

2. Ponadto produktom takim przyznaje się traktowanie nie mniej korzystne niż to przyznane krajowym produktom podobnym, z uwzględnieniem wszystkich przepisów ustawowych, wykonawczych i wymogów wpływających na ich wewnętrzną sprzedaż, oferty sprzedaży, kupno, transport, dystrybucję lub użytkowanie. Postanowienia niniejszego ustępu nie wstrzymują stosowania zróżnicowanych wewnętrznych opłat transportowych, opartych wyłącznie na ekonomicznym wykorzystaniu środków transportu, a nie według kraju pochodzenia produktu.

Artykuł 15

Następujące artykuły GATT mają zastosowanie odpowiednio między obiema Stronami:

- i) artykuł VII ustępy 1, 2, 3, 4a, 4b, 4d, 5;
- ii) artykuł VIII;
- iii) artykuł IX;
- iv) artykuł X.

Artykuł 16

Wymiana towarowa między Stronami odbywa się po cenach związanych z rynkiem.

Artykuł 17

1. W przypadku gdy jakikolwiek produkt jest przywożony na terytorium jednej ze Stron w tak zwiększonych ilościach i na takich warunkach, że powoduje to lub może spowodować znaczną szkodę dla krajowych producentów produktów podobnych lub bezpośrednio konkurencyjnych, Wspólnota lub odpowiednio Republika Mołdowy może podjąć właściwe środki zgodnie z następującymi procedurami i warunkami.

2. Przed podjęciem jakichkolwiek środków lub w przypadkach, w których niezwłocznie po ich podjęciu stosuje się ustęp 4, Wspólnota lub Republika Mołdowy, w zależności od przypadku, dostarczają Komitetowi Współpracy wszystkich odpowiednich informacji w celu znalezienia rozwiązania akceptowanego przez obie Strony.

3. Jeżeli w wyniku tych konsultacji Strony nie osiągną porozumienia w ciągu 30 dni od zwrócenia się do Komitetu Współpracy, aby uniknąć sytuacji Strona, która wnioskuje o konsultacje, ma prawo do ograniczenia przywozu przedmiotowych produktów w ilościach i na czas konieczny w celu zapobieżenia szkodzie lub jej naprawienia lub przyjęcia innych właściwych środków.

4. W krytycznych okolicznościach, gdy opóźnienie mogłoby spowodować szkodę trudną do naprawienia, Strony mogą podjąć środki zanim przystąpią do konsultacji, pod warunkiem że konsultacje zaproponowane są niezwłocznie po podjęciu tych środków.

5. Przy doborze środków zgodnie z niniejszym artykułem umawiające się Strony dają pierwszeństwo tym, które w najmniejszym stopniu zakłócają realizację celów niniejszej Umowy.

Artykuł 18

Żadne z postanowień niniejszego tytułu i artykułu 17 w szczególności nie stanowi uszczerbku ani nie wpływa w żaden sposób na podjęcie przez którąkolwiek ze Stron środków antydumpingowych lub wyrównawczych zgodnie z artykułem VI GATT, Porozumieniem w sprawie wykonania artykułu VI GATT, Porozumieniem w sprawie interpretacji i stosowania artykułów VI, XVI i XXIII GATT lub właściwym ustawodawstwem wewnętrznym.

W odniesieniu do dochodzeń antydumpingowych lub dochodzeń związanych z subsydiami każda Strona zgadza się zbadać wnioski przekazane przez drugą Stronę oraz informować zainteresowane Strony o istotnych faktach i przesłankach, na podstawie których ma być podjęta ostateczna decyzja. Zanim ostateczne cła antydumpingowe i wyrównawcze zostaną nałożone, Strony podejmą wszelkie możliwe działania w celu doprowadzenia do konstruktywnego rozwiązania problemu.

Artykuł 19

Umowa nie stanowi przeszkody dla stosowania zakazów lub ograniczeń dotyczących przywozu, wywozu lub tranzytu towarów, jeżeli są one uzasadnione względami moralności publicznej, porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego; ochrony zdrowia i życia ludzi, zwierząt lub roślin;

ochrony zasobów naturalnych; ochrony dóbr kultury narodowej posiadających wartość artystyczną, historyczną lub archeologiczną, a także ochrony własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej lub przepisami dotyczącymi złota i srebra. Te zakazy lub ograniczenia nie stanowią jednakże ani środka arbitralnej dyskryminacji, ani ukrytego ograniczenia w wymianie handlowej między Stronami.

Artykuł 20

Niniejszy tytuł nie ma zastosowania do handlu produktami włókienniczymi objętymi działami 50–63 Nomenklatury Scalonej. Handel tymi produktami reguluje odrębna Umowa paraflowana dnia 14 maja 1993 r. oraz stosowana tymczasowo od dnia 1 stycznia 1993 r.

Artykuł 21

1. Handel produktami objętymi Traktatem ustanawiającym Europejską Wspólnotę Węgla i Stali jest regulowany postanowieniami niniejszego tytułu, z wyłączeniem artykułu 13.

2. Ustanawia się grupę kontaktową do spraw węgla i stali, składającą się z przedstawicieli Wspólnoty, z jednej strony, oraz przedstawicieli Republiki Mołdowy, z drugiej strony.

Grupa kontaktowa regularnie wymienia informacje o sprawach dotyczących węgla i stali będących przedmiotem zainteresowania Stron.

Artykuł 22

Handel materiałami jądrowymi prowadzony jest zgodnie z postanowieniami Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej. Jeżeli konieczne, handel materiałami jądrowymi podlegać będzie postanowieniom odrębnej Umowy, która zostanie zawarta między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Republiką Mołdowy.

TYTUŁ IV

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ I INWESTYCJI

ROZDZIAŁ I

WARUNKI PRACY

Artykuł 23

1. Z zastrzeżeniem przepisów ustawowych, warunków i procedur mających zastosowanie w każdym Państwie Członkowskim, Wspólnota i Państwa Członkowskie dołożą wszelkich starań w celu zapewnienia obywatelom Mołdawii, legalnie zatrudnionym na terytorium Państwa Członkowskiego, traktowania

wolnego od jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na narodowość w porównaniu ze swoimi obywatelami w dziedzinie warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia z pracy.

2. Z zastrzeżeniem przepisów ustawowych, warunków i procedur stosowanych w Republice Mołdowy, Republika Mołdowy dołoży wszelkich starań w celu zapewnienia obywatelom Państwa Członkowskiego, legalnie zatrudnionym na terytorium Republiki Mołdowy, traktowania wolnego od jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na narodowość w porównaniu z obywatelami tego państwa w dziedzinie warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia z pracy.

Artykuł 24

Koordinacja zabezpieczenia społecznego

Strony zawierają umowy w celu:

- i) przyjęcia, z zastrzeżeniem warunków i procedur obowiązujących w każdym Państwie Członkowskim, postanowień koniecznych w celu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego dla pracowników narodowości mołdawskiej legalnie zatrudnionych na terytorium danego Państwa Członkowskiego. Postanowienia te w szczególności zapewnią, że:
 - wszystkie okresy ubezpieczenia, zatrudnienia lub pobytu tych pracowników w różnych Państwach Członkowskich są sumowane do celów świadczeń z tytułu starości, inwalidztwa lub śmierci, a także opieki medycznej dla tych pracowników,
 - wszelkie świadczenia z tytułu starości, śmierci, inwalidztwa, wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, z wyjątkiem specjalnych świadczeń nieskładkowych, są swobodnie przenoszone według stawki obowiązującej zgodnie z prawem Państwa Członkowskiego lub Państw Członkowskich będących dłużnikami;
- ii) przyjęcia, z zastrzeżeniem warunków i procedur obowiązujących w Republice Mołdowy, postanowień koniecznych w celu przyznania pracownikom będącym obywatelami Państw Członkowskich oraz legalnie zatrudnionym w Republice Mołdowy, traktowania podobnego do tego, które zostało określone w podpunkcie i) tiret drugie.

Artykuł 25

Środki podejmowane zgodnie z artykułem 24 nie naruszają jakichkolwiek praw lub zobowiązań wynikających z dwustronnych umów wiążących Republikę Mołdowy i Państwa Członkowskie, w przypadku gdy umowy te przyznają bardziej korzystne traktowanie obywatelom Republiki Mołdowy lub Państw Członkowskich.

Artykuł 26

Rada Współpracy zbada możliwości podjęcia wspólnych starań na rzecz kontroli nielegalnej imigracji, z uwzględnieniem zasady i praktyki readmisji.

Artykuł 27

Rada Współpracy zbada możliwości poprawy warunków pracy przedsiębiorców zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami podjętymi przez Strony, w szczególności zgodnie z zobowiązaniami określonymi w dokumencie Konferencji KBWE w Bonn.

Artykuł 28

Rada Współpracy formułuje zalecenia w celu wykonania postanowień artykułów 23, 26 i 27.

ROZDZIAŁ II

WARUNKI ZAKŁADANIA I DZIAŁALNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

Artykuł 29

1. a) Wspólnota i jej Państwa Członkowskie przyznają zakładanym na swoich terytoriach przedsiębiorstwom mołdawskim traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przedsiębiorstwom z jakiegokolwiek państwa trzeciego, zgodnie z ich ustawodawstwem i przepisami wykonawczymi.
 - b) Bez uszczerbku dla zastrzeżeń wymienionych w załączniku IV, Wspólnota i jej Państwa Członkowskie przyznają filiom przedsiębiorstw mołdawskich, założonym na ich terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane jakimkolwiek przedsiębiorstwom wspólnotowym w zakresie ich działalności, zgodnie z ich ustawodawstwem i przepisami wykonawczymi.
 - c) Wspólnota i jej Państwa Członkowskie przyznają oddziałom przedsiębiorstw mołdawskich, założonym na ich terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane oddziałom przedsiębiorstw jakichkolwiek państw trzecich w zakresie prowadzonej działalności, zgodnie z ich ustawodawstwem i przepisami wykonawczymi.
2. a) Bez uszczerbku dla zastrzeżeń wymienionych w załączniku V, Republika Mołdowy przyznaje przedsiębiorstwom wspólnotowym, zakładanym na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane swoim własnym przedsiębiorstwom lub przedsiębiorstwom z jakiegokolwiek państwa trzeciego, w zależności od tego, które jest korzystniejsze, zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami wykonawczymi.
 - b) Republika Mołdowy przyznaje filiom i oddziałom przedsiębiorstw wspólnotowych, założonym na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane jej własnym przedsiębiorstwom lub odpowiednio oddziałom, lub też odpowiednio przedsiębiorstwom i oddziałom jakiegokolwiek państwa trzeciego, w zależności od tego, które jest korzystniejsze, w zakresie prowadzonej działalności, zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami wykonawczymi.

3. Postanowienia ustępów 1 i 2 nie mogą być stosowane w celu obejścia ustawodawstwa i przepisów wykonawczych Strony mających zastosowanie do dostępu do określonych sektorów lub działalności filii przedsiębiorstw drugiej Strony, mających siedzibę na terytorium tej pierwszej Strony.

Traktowanie określone w ustępach 1 i 2 przysługuje przedsiębiorstwom mającym siedzibę na terytorium Wspólnoty i odpowiednio Republiki Mołdowy, z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy, oraz przedsiębiorstwom założonym po tej dacie, z chwilą ich założenia.

Artykuł 30

1. Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 101, postanowienia artykułu 29 nie mają zastosowania do transportu drogą powietrzną, śródlądową i morską.

2. Jednakże w odniesieniu do określonej poniżej działalności podejmowanej przez agencje żeglugowe świadczące międzynarodowe usługi transportu morskiego, w tym transportu intermodalnego częściowo drogą morską, każda ze Stron dopuszcza prowadzenie działalności handlowej przedsiębiorstwa na jej terytorium w formie filii lub oddziałów przedsiębiorstwa drugiej Strony, na warunkach zakładania i prowadzenia działalności nie mniej korzystnych niż warunki przyznawane jej własnym przedsiębiorstwom lub filiom i oddziałom przedsiębiorstw jakiegokolwiek państwa trzeciego, w zależności od tego, które są korzystniejsze.

Takie działania obejmują, ale nie ograniczają się do:

- a) wprowadzania na rynek i sprzedaży usług transportowych drogą morską i usług z tym związanych, przez kontakt bezpośredni z klientem, od oferty cenowej po wystawienie faktury, bez względu na fakt, czy te świadczenia są wykonywane lub oferowane przez samego usługodawcę, czy też przez usługodawców, z którymi sprzedający usługi zawarł stałe umowy handlowe;
- b) nabywania i korzystania we własnym imieniu lub w imieniu klientów (lub w celu odsprzedaży klientom) z jakichkolwiek usług transportowych lub powiązanych w transporcie, w tym transportu wewnętrznego wszelkimi środkami, w szczególności transportu drogą śródlądową, transportu drogowego lub kolejowego, niezbędnych dla realizacji usług zintegrowanych;
- c) przygotowywania dokumentacji dotyczącej świadectw przewozowych, celnych i wszelkich innych dokumentów odnoszących się do pochodzenia i charakteru przewożonych towarów;
- d) dostarczania informacji handlowych za pomocą wszelkich środków, w tym przy wykorzystaniu skomputeryzowanych systemów informacyjnych oraz elektronicznej wymiany

danych (z zastrzeżeniem ograniczeń niedyskryminacyjnych dotyczących telekomunikacji);

- e) dokonywania uzgodnień handlowych, w tym udziału w kapitale przedsiębiorstwa i zatrudniania personelu pozyskiwanego na miejscu (lub, w przypadku personelu zagranicznego, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień niniejszej Umowy), z innymi lokalnymi agencjami żeglugowymi;
- f) organizowania na rzecz przedsiębiorstw zawinięcia statku do portu lub, w razie potrzeby, opieki nad ładunkiem.

Artykuł 31

Do celów niniejszej Umowy:

- a) określenie „przedsiębiorstwo wspólnotowe” lub „przedsiębiorstwo mołdawskie” oznacza odpowiednio przedsiębiorstwo założone zgodnie z prawem danego Państwa Członkowskiego lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy, posiadające statutową siedzibę, centralny zarząd lub główny zakład na terytorium Wspólnoty lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy. W każdym wypadku, jeżeli przedsiębiorstwo założone zgodnie z przepisami ustawowymi danego Państwa Członkowskiego lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy ma siedzibę statutową tylko na terytorium Wspólnoty lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy, to jest ono uważane, odpowiednio, za przedsiębiorstwo wspólnotowe lub przedsiębiorstwo mołdawskie, jeżeli jego działalność ma rzeczywisty i nieprzerwany związek, odpowiednio, z gospodarką jednego z Państw Członkowskich lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy;
- b) określenie „filia” danego przedsiębiorstwa oznacza przedsiębiorstwo faktycznie kontrolowane przez to pierwsze przedsiębiorstwo;
- c) określenie „oddział” przedsiębiorstwa oznacza miejsce prowadzenia działalności nieposiadające osobowości prawnej o charakterze stałym, na przykład przedstawicielstwo przedsiębiorstwa macierzystego, posiadające własny zarząd i wyposażone w środki materialne w celu prowadzenia interesów z osobami trzecimi, tak aby te osoby trzecie, wiedząc, że gdy w razie potrzeby powstanie związek prawny z przedsiębiorstwem macierzystym, którego siedziba znajduje się za granicą, nie muszą dokonywać czynności prawnych bezpośrednio z przedsiębiorstwem macierzystym, lecz mogą dokonywać transakcji handlowych w miejscu prowadzenia działalności będącym przedstawicielstwem;
- d) określenie „zakładanie” oznacza prawo przedsiębiorstw wspólnotowych lub mołdawskich określonych w literze a) do działalności gospodarczej poprzez tworzenie filii i oddziałów w Republice Mołdowy lub, odpowiednio, we Wspólnocie;

- e) określenie „funkcjonowanie” oznacza prowadzenie działalności gospodarczej;
- f) określenie „działalność gospodarcza” oznacza działalność o charakterze przemysłowym, handlowym i zawodowym.

W odniesieniu do międzynarodowego transportu morskiego, w tym operacji transportu zintegrowanego składających się po części z transportu morskiego, obywatele Państw Członkowskich lub Republiki Mołdowy zamieszkujący poza terytorium Wspólnoty lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy oraz przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza terytorium Wspólnoty lub Republiki Mołdowy i kierowane przez obywateli Państwa Członkowskiego lub, odpowiednio, Republiki Mołdowy także korzystają z postanowień niniejszego rozdziału oraz rozdziału III, jeżeli ich statki są zarejestrowane w Państwie Członkowskim lub, odpowiednio, w Republice Mołdowy zgodnie z ich właściwym ustawodawstwem.

Artykuł 32

1. Nie naruszając jakichkolwiek innych postanowień niniejszej Umowy, nie istnieją przeszkody, aby ze względów ostrożności Strony podjęły środki, w tym w celu ochrony inwestycji, depozytów, posiadaczy polis lub posiadaczy praw powierniczych lub też w celu zapewnienia integralności i stabilizacji systemu finansowego. W przypadku gdy środki te nie byłyby zgodne z postanowieniami niniejszej Umowy, nie mogą być one stosowane w celu uchylania się od zobowiązań Strony na mocy niniejszej Umowy.

2. Żadne z postanowień Umowy nie może być rozumiane w sposób, który zmuszałby którąkolwiek ze Stron do ujawnienia informacji dotyczących interesów i kont indywidualnych klientów, czy też jakiegokolwiek informacji poufnej lub zastrzeżonej, która znajduje się w posiadaniu instytucji publicznych.

Artykuł 33

Postanowienia niniejszej Umowy nie stanowią uszczerbku dla stosowania przez każdą ze Stron jakichkolwiek środków koniecznych w celu uniknięcia obchodzenia środków dotyczących dostępu państw trzecich do ich rynku przez postanowienia niniejszej Umowy.

Artykuł 34

1. Nie naruszając postanowień rozdziału I, przedsiębiorstwo wspólnotowe lub, odpowiednio, przedsiębiorstwo mołdawskie założone na terytorium Republiki Mołdowy lub, odpowiednio,

Wspólnoty ma prawo zatrudniać w swoich filiach lub oddziałach, zgodnie z ustawodawstwem obowiązującym w kraju założenia, na terytorium Republiki Mołdowy lub, odpowiednio, Wspólnoty, obywateli Państw Członkowskich Wspólnoty lub Republiki Mołdowy, pod warunkiem że osoby te będą należały do kluczowego personelu określonego w ustępie 2 oraz że są one zatrudnione wyłącznie przez te przedsiębiorstwa, filie lub oddziały. Pozwolenia na pobyt i pracę wydane tym osobom obejmują wyłącznie okres zatrudnienia.

2. Kluczowy personel wyżej wymienionych przedsiębiorstw, zwanych dalej „organizacjami”, składa się z „osób przeniesionych wewnątrz przedsiębiorstwa”, jak przewidziano w literze c), i należących do następujących kategorii, jeżeli tylko organizacja posiada osobowość prawną, a osoby te zostały przez nie zatrudnione lub były jego partnerami (innymi niż udziałowcy większościowi), przez co najmniej rok bezpośrednio przed przemieszczeniem:

a) osoby pracujące na wyższych stanowiskach w organizacji, które głównie kierują przedsiębiorstwem, podlegając ogólnemu nadzorowi lub kierownictwu, zasadniczo zarządu lub udziałowców lub ich odpowiedników, w szczególności:

- kierując przedsiębiorstwem, wydziałem lub oddziałem przedsiębiorstwa,
- prowadząc nadzór i kontrolę pracy innych zatrudnionych, sprawujących funkcje nadzorcze, specjalistyczne lub kierownicze,
- posiadając uprawnienia do zatrudniania i zwalniania lub do zlecania zatrudniania, zwalniania lub innych działań personalnych;

b) osoby pracujące w organizacji, posiadające szczególne kwalifikacje w dziedzinie obsługi przedsiębiorstwa, aparatury naukowej, technologii lub zarządzania. Ocena posiadanych kwalifikacji może dotyczyć, poza wiedzą specyficzną związaną z zakładem, wysokiego poziomu kwalifikacji w związku z danym rodzajem pracy lub działalności wymagającej specyficznej wiedzy technicznej, w tym zawodu wykonywanego na zasadzie akredytacji;

c) „osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa” określone jako osoby fizyczne pracujące dla danego przedsiębiorstwa na terytorium jednej ze Stron czasowo przeniesione w ramach prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium drugiej Strony; przedmiotowa organizacja musi posiadać główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium jednej ze Stron, a przeniesienia należy dokonać do zakładu (oddziału, filii) tej organizacji, prowadzącego faktycznie podobną działalność gospodarczą na terytorium drugiej Strony.

Artykuł 35

1. Strony dokładają wszelkich starań w celu uniknięcia podejmowania środków lub działań ograniczających warunki zakładania lub funkcjonowania przedsiębiorstw w większym stopniu niż miało to miejsce w dniu poprzedzającym datę podpisania niniejszej Umowy.

2. Postanowienia niniejszego artykułu nie stanowią uszczerbku dla postanowień artykułu 43; do sytuacji objętych artykułem 43 mają zastosowanie jedynie postanowienia tego artykułu z wyłączeniem jakichkolwiek innych.

3. Działając w duchu partnerstwa i współpracy oraz w świetle postanowień artykułu 50, Rząd Republiki Mołdowy informuje Wspólnotę o zamiarze przyjęcia nowych przepisów ustawowych lub wykonawczych mogących ograniczyć warunki zakładania lub funkcjonowania w Republice Mołdowy filii lub oddziałów przedsiębiorstw wspólnotowych, bardziej ograniczających niż miało to miejsce w dniu poprzedzającym datę podpisania niniejszej Umowy. Wspólnota może zwrócić się do Republiki Mołdowy o udzielenie informacji dotyczących projektów ustaw lub przepisów wykonawczych i rozpoczęcie konsultacji dotyczących tych projektów.

4. W przypadku gdy nowe przepisy ustawowe lub wykonawcze wprowadzone w Republice Mołdowy stwarzają niebezpieczeństwo, że warunki zakładania lub funkcjonowania filii lub oddziałów przedsiębiorstw wspólnotowych posiadających siedzibę w Republice Mołdowy będą bardziej ograniczające niż miało to miejsce w dniu poprzedzającym datę podpisania niniejszej Umowy, te odpowiednie przepisy ustawowe lub wykonawcze nie będą miały zastosowania przez okres trzech lat od chwili wejścia w życie przedmiotowego aktu prawnego do filii lub oddziałów posiadających siedzibę w Republice Mołdowy w chwili wejścia w życie tego aktu.

ROZDZIAŁ III

TRANSGRANICZNE ŚWIADCZENIE USŁUG MIĘDZY WSPÓLNOTĄ A REPUBLIKĄ MOŁDOWY

Artykuł 36

1. Strony zobowiązują się, zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału, podjąć konieczne kroki, aby zezwolić stopniowo na transgraniczne świadczenie usług przez wspólnotowe lub mołdawskie przedsiębiorstwa, posiadające siedzibę w kraju Strony innej niż Strona, na terytorium której przebywa usługobiorca, uwzględniając rozwój sektora usług na terytorium każdej ze Stron.

2. Rada Współpracy formułuje zalecenia w celu wykonania postanowień ustępu 1.

Artykuł 37

Strony współpracują na rzecz rozwoju sektora usług o charakterze rynkowym w Republice Mołdowy.

Artykuł 38

1. Strony zobowiązują się skutecznie stosować zasadę nieograniczonego dostępu do rynku międzynarodowego transportu morskiego i do żeglugi na zasadach handlowych.

a) Powyższe postanowienie nie powoduje uszczerbku dla praw i zobowiązań wynikających z Kodeksu postępowania Narodów Zjednoczonych dla konferencji armatorów liniowych, odnoszących się do jednej lub drugiej Umawiającej się Strony. Statki nieobjęte konferencją będą miały prawo działania w konkurencji ze statkami konferencji, o ile będą przestrzegać reguł uczciwej konkurencji na zasadach handlowych.

b) Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do przestrzegania zasad swobodnej konkurencji w przewozie sypkich i płynnych towarów masowych.

2. Stosując zasady określone w ustępie 1, Strony:

a) nie stosują, od chwili wejścia w życie niniejszej Umowy, postanowień dotyczących podziału ładunku z umów dwustronnych między danym Państwem Członkowskim Wspólnoty a byłym Związkiem Radzieckim;

b) nie wprowadzają, w przyszłych umowach dwustronnych z państwami trzecimi, klauzul o podziale ładunku, chyba że powstaną wyjątkowe okoliczności, w których towarzystwa żeglugi liniowej z jednej lub drugiej Strony niniejszej Umowy nie miałyby innej możliwości rzeczywistego udziału w przewozie do lub pochodzącym z zainteresowanego państwa trzeciego;

c) zakazują w przyszłych umowach dwustronnych wprowadzania klauzul o podziale ładunku w przypadku sypkich i płynnych towarów masowych;

d) znoszą w chwili wejścia w życie niniejszej Umowy wszelkie środki jednostronne, przeszkody administracyjne, techniczne i inne, które mogłyby wywierać skutek ograniczający lub dyskryminujący w odniesieniu do swobody świadczenia usług w międzynarodowym transporcie morskim.

Każda ze Stron przyznaje między innymi statkom pod banderą drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane własnym statkom w zakresie dostępu do portów otwartych dla handlu międzynarodowego, możliwości korzystania z infrastruktury i pomocniczych służb morskich w tych portach, jak również w dziedzinie opłat i obciążeń, ułatwień celnych, wyznaczania miejsc kotwiczenia i urządzeń załadunkowych oraz rozładunkowych.

3. Obywatele i przedsiębiorstwa wspólnotowe zapewniające świadczenia związane z transportem morskim mogą, z zastrzeżeniem zasady wzajemności, swobodnie świadczyć usługi w międzynarodowym transporcie drogą wodną rzeczną i morską na wodach śródlądowych Republiki Mołdowy.

Artykuł 39

W celu zapewnienia między Stronami skoordynowanego rozwoju transportu, dostosowanego do ich potrzeb handlowych, warunki wzajemnego dostępu do rynku i świadczenia usług przewozowych w transporcie drogowym, kolejowym i na drogach śródlądowych, a także, jeżeli zachodzą takie okoliczności, drogą powietrzną, będą stanowić przedmiot szczególnych porozumień, odpowiednio negocjowanych między Stronami, jak określono w artykule 96, po wejściu w życie niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ IV

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 40

1. Postanowienia niniejszego tytułu stosuje się z zastrzeżeniem ograniczeń uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego.
2. Nie mają one zastosowania do działań, które na terytorium którejkolwiek Strony powiązane są, nawet sporadycznie, z wykonywaniem władzy publicznej.

Artykuł 41

Do celów niniejszego tytułu żadne postanowienie niniejszej Umowy nie sprzeciwia się stosowaniu przez Strony własnych przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących zgody na wjazd i pobyt, zatrudnienia, warunków pracy, osiedlania się przez osoby fizyczne oraz świadczenia usług, pod warunkiem zapewnienia, że ich stosowanie nie zniesie lub ograniczy korzyści, jakie przysługują Stronom zgodnie z warunkami określonymi w postanowieniach niniejszej Umowy. Powyższe uregulowanie nie stanowi uszczerbku dla stosowania artykułu 40.

Artykuł 42

Przedsiębiorstwa kontrolowane lub będące wyłączną własnością przedsiębiorstw mołdawskich lub przedsiębiorstw wspólnotowych korzystają również z postanowień rozdziałów II, III i IV.

Artykuł 43

Traktowanie przyznane przez którąkolwiek ze Stron drugiej Stronie na podstawie niniejszej Umowy od dnia poprzedzającego

o miesiąc datę wejścia w życie odpowiednich zobowiązań, wynikających z Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS), nie może być w żadnym wypadku korzystniejsze, w odniesieniu do sektorów lub środków objętych postanowieniami GATS, niż traktowanie przyznane przez pierwszą ze Stron, zgodnie z postanowieniami GATS, ze względu na sektor, podsektor czy tryb świadczenia usługi.

Artykuł 44

Do celów rozdziałów II, III i IV nie uwzględnia się traktowania przyznanego przez Wspólnotę, jej Państwa Członkowskie lub Republikę Mołdowy na podstawie zobowiązań przyjętych na mocy umów o integracji gospodarczej zgodnie z zasadami artykułu V GATS.

Artykuł 45

1. Traktowanie zgodne z klauzulą najwyższego uprzywilejowania, przyznane na mocy postanowień niniejszej Umowy, nie ma zastosowania do ulg podatkowych, jakich Strony udzielają lub udzielą w przyszłości na podstawie porozumień mających na celu zapobieganie podwójnemu opodatkowaniu, lub innych uzgodnień podatkowych.
2. Żadnego z postanowień niniejszego tytułu nie należy rozumieć w sposób, który by przeszkodził przyjęciu lub stosowaniu przez Strony środka mającego zapobiegać uchylaniu się od płacenia podatków, zgodnie z przepisami podatkowymi porozumień zmierzających do zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu lub innych porozumień podatkowych bądź też ustawodawstwa krajowego.

3. Żadnego z postanowień niniejszego tytułu nie należy rozumieć w sposób, który przeszkodziłby Państwom Członkowskim lub Republice Mołdowy w dokonaniu rozróżnienia, w toku stosowania właściwych przepisów ich ustawodawstwa podatkowego, między podatnikami, których sytuacja nie jest identyczna, w szczególności jeżeli chodzi o ich miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Artykuł 46

Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 34, żadne postanowienie rozdziałów II, III i IV nie będzie interpretowane jako uprawniające:

- obywateli Państw Członkowskich lub Republiki Mołdowy do wjazdu lub pozostawania odpowiednio na terytorium Republiki Mołdowy lub Wspólnoty w jakimkolwiek charakterze, w szczególności jako udziałowców lub partnerów przedsiębiorstwa, lub zarządzających, lub też zatrudnionych w tym przedsiębiorstwie, lub jako usługodawców lub usługobiorców,
- wspólnotowe oddziały lub filie przedsiębiorstw mołdawskich do zatrudniania na terytorium Wspólnoty obywateli Republiki Mołdowy,

- mołdawskie filie lub oddziały przedsiębiorstw wspólnotowych do zatrudniania lub posiadania pracowników na terytorium Republiki Mołdowy, obywateli Państw Członkowskich,
- mołdawskie przedsiębiorstwa lub wspólnotowe filie, lub oddziały przedsiębiorstw mołdawskich do dostarczania obywateli mołdawskich mających działać na rzecz i pod kontrolą innych osób na podstawie czasowych umów o pracę,
- przedsiębiorstwa wspólnotowe lub mołdawskie filie lub oddziały przedsiębiorstw wspólnotowych do dostarczania pracowników, którzy są obywatelami Państw Członkowskich na podstawie czasowych umów o pracę.

TYTUŁ V

PŁATNOŚCI BIEŻĄCE I KAPITAŁY

Artykuł 47

1. Strony zobowiązują się wyrazić zgodę na dokonywanie w walucie wymiennej wszelkich płatności na rachunku bieżącym bilansu płatniczego między zamieszkałymi na ich terytorium obywatelami Wspólnoty lub Republiki Mołdowy, mających związek z przepływem towarów, usług lub osób dokonywanym zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

2. W odniesieniu do transakcji na rachunkach kapitałowych bilansu płatniczego Strony zapewnią, od chwili wejścia w życie niniejszej Umowy, swobodny przepływ kapitału związany z bezpośrednimi inwestycjami dokonywanymi w przedsiębiorstwach powstałych zgodnie z ustawodawstwem kraju lokalizacji inwestycji oraz inwestycji dokonywanych zgodnie z postanowieniami rozdziału II tytułu IV, jak również likwidację lub podział tych inwestycji oraz wszelkiego wynikającego z nich zysku.

3. Bez uszczerbku dla ustępu 2 lub ustępu 5, od chwili wejścia w życie niniejszej Umowy nie wprowadza się żadnych nowych zagranicznych ograniczeń w przepływie kapitału oraz płatności bieżących z nim związanych między rezydentami Wspólnoty oraz Republiki Mołdowy, a istniejące uzgodnienia nie staną się bardziej ograniczające.

4. Strony konsultują się wzajemnie w celu ułatwienia przepływu innych form kapitału niż określone w ustępie 2, między Wspólnotą a Republiką Mołdowy, aby wspierać cele niniejszej Umowy.

5. W odniesieniu do postanowień niniejszego artykułu, dopóki nie zostanie wprowadzona całkowita wymienialność waluty mołdawskiej w rozumieniu artykułu VIII Regulaminu Międzynarodowego Funduszu Monetarnego (MFM), Republika Mołdowy może w szczególnych okolicznościach stosować ograniczenia dewizowe związane z udzieleniem lub uzyskaniem krótko- i średnio-terminowych kredytów finansowych, w takim zakresie, w jakim owe ograniczenia są nałożone na Republikę Mołdowy przy udzielaniu takich kredytów i są dozwolone ze względu na jej status w MFM. Republika Mołdowy stosuje te ograniczenia w sposób niedyskryminacyjny. Ograniczenia te powinny w jak najniższym stopniu zakłócać funkcjonowanie niniejszej Umowy. Republika Mołdowy poinformuje jak najszybciej Radę Współpracy o podjęciu takich środków i o wszelkich wprowadzanych zmianach.

6. Bez uszczerbku dla ustępów 1 i 2, w przypadku gdy, w wyjątkowych okolicznościach, przepływ kapitału między Wspólnotą a Republiką Mołdowy powoduje lub może spowodować poważne trudności w funkcjonowaniu polityki dewizowej lub polityki pieniężnej we Wspólnocie lub w Republice Mołdowy, Wspólnota lub, odpowiednio, Republika Mołdowy mogą podjąć środki ochronne w odniesieniu do przepływu kapitału między Wspólnotą a Republiką Mołdowy na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, jeżeli takie środki są bardzo konieczne.

TYTUŁ VI

**KONKURENCJA, OCHRONA WŁASNOŚCI INTELKTUALNEJ, PRZEMYSŁOWEJ I HANDLOWEJ
ORAZ WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE USTAWODAWSTWA**

Artykuł 48

1. Strony zobowiązują się do prowadzenia prac w celu naprawy lub usunięcia, poprzez stosowanie ich przepisów o konkurencji lub też w inny sposób, ograniczeń w konkurencji przedsiębiorstw lub spowodowanych interwencją państwa w takim zakresie, w jakim może to wpływać na wymianę handlową między Wspólnotą a Republiką Mołdowy.

2. Aby osiągnąć cele wymienione w ustępie 1:

2.1. Strony zapewniają, że posiadają i wykonują przepisy ustawowe dotyczące ograniczeń konkurencji przedsiębiorstw w ramach ich jurysdykcji.

2.2. Strony powstrzymują się od udzielania pomocy państwa sprzyjającej niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji towarów innych niż produkty pierwszej potrzeby, zgodnie z definicją GATT, lub od świadczenia usług, które zakłócają lub mogą zakłócić konkurencję w takim zakresie, w jakim może to wpływać na wymianę handlową między Wspólnotą a Republiką Mołdowy.

2.3. Na wniosek jednej ze Stron druga Strona przekazuje informacje dotyczące jej programów pomocy lub dotyczące indywidualnych przypadków pomocy państwa. Nie wymaga się przekazywania informacji, które są objęte wymogami ustawodawczymi Stron w sprawie tajemnicy zawodowej lub handlowej.

2.4. W przypadku monopolu państwa o charakterze handlowym Strony oświadczają gotowość do zapewnienia, poczynając od czwartego roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, że nie ma dyskryminacji między obywatelami Stron w odniesieniu do warunków, na których towary są kupowane czy sprzedawane.

2.5. W przypadku przedsiębiorstw publicznych lub przedsiębiorstw, którym Państwa Członkowskie lub Republika Mołdowy przyznają wyłączne prawa, Strony deklarują swoją gotowość, poczynając od czwartego roku od daty wejścia w życie niniejszej Umowy, do zapewnienia, że nie jest ani wprowadzany, ani utrzymywany jakikolwiek instrument zakłócający wymianę handlową między Wspólnotą a Republiką Mołdowy, jeżeli stoi to w sprzeczności z właściwymi interesami Stron. To postanowienie nie wstrzymuje realizacji, w świetle prawa lub stanu faktycznego, określonych zadań przewidzianych dla tych przedsiębiorstw.

2.6. Okres ustalony w podpunktach 2.4 i 2.5 może być przedłużony w drodze porozumienia Stron.

3. Na wniosek Wspólnoty lub Republiki Mołdowy w ramach Komitetu Współpracy mogą być przeprowadzane konsultacje dotyczące ograniczenia lub zakłóceń w konkurencji określonych w ustępach 1 i 2 oraz wprowadzania w życie przepisów o konkurencji, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z ustaw dotyczących ujawniania informacji i tajemnicy handlowej. Konsultacje mogą również dotyczyć zagadnień dotyczących interpretacji ustępów 1 i 2.

4. Na wniosek i w ramach dostępnych środków Strony posiadające doświadczenie w stosowaniu zasad konkurencji biorą w pełni pod uwagę możliwość udzielenia pomocy technicznej drugiej Stronie w zakresie tworzenia i stosowania zasad konkurencji.

5. Powyższe postanowienia w żaden sposób nie naruszają praw Stron do stosowania odpowiednich środków, w szczególności tych, które odnoszą się do artykułu 18, w celu rozpatrzenia zakłóceń w wymianie handlowej lub świadczeniu usług.

Artykuł 49

1. Zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu i załącznika III Republika Mołdowy nadal rozwija ochronę własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, tak aby po upływie pięciu lat od chwili wejścia w życie niniejszej Umowy zapewnić poziom ochrony podobny do tego, jaki istnieje we Wspólnocie, w tym środki, jakie przewiduje się dla wykonywania tych praw.

2. Do końca piątego roku po wejściu w życie Umowy Republika Mołdowy przystąpi do wielostronnych konwencji w sprawie praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej określonych w ustępie 1 załącznika III, których Państwa Członkowskie Wspólnoty są stronami lub które są *de facto* stosowane przez Państwa Członkowskie, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami tych konwencji.

Artykuł 50

1. Strony uznają, iż ważnym warunkiem wzmocnienia więzi gospodarczych między Republiką Mołdowy a Wspólnotą jest zbliżenie istniejącego i przyszłego ustawodawstwa Republiki Mołdowy do prawodawstwa wspólnotowego. Republika Mołdowy dołoży

wszelkich starań, aby jej ustawodawstwo stopniowo osiągało zgodność z prawodawstwem wspólnotowym.

2. Zbliżenie ustawodawstwa obejmuje w szczególności następujące dziedziny: prawo celne, prawo spółek, prawo bankowe, rachunkowość i prawo podatkowe, prawo własności intelektualnej, ochronę pracowników w miejscu pracy, usługi finansowe, zasady konkurencji, zamówienia publiczne, ochronę zdrowia i życia ludzi, zwierząt i roślin, środowisko, ochronę konsumentów, podatki pośrednie, przepisy i normy techniczne, przepisy ustawowe i wykonawcze w zakresie atomistyki, transport.

3. Wspólnota odpowiednio zapewni Republice Mołdowy pomoc techniczną w celu wykonania środków, która może obejmować w szczególności:

- wymianę ekspertów,
- szybki przekaz informacji, w szczególności dotyczących właściwego ustawodawstwa,
- organizację seminariów,
- działalność szkoleniową,
- pomoc w tłumaczeniu prawodawstwa wspólnotowego w przedmiotowych sektorach.

TYTUŁ VII

WSPÓLPRACA GOSPODARCZA

Artykuł 51

1. Wspólnota i Republika Mołdowy podejmują współpracę gospodarczą, która ma się przyczynić do przeprowadzenia reform oraz polepszenia sytuacji gospodarczej oraz do stałego rozwoju Republiki Mołdowy. Taka współpraca wzmocni istniejące więzi gospodarcze z korzyścią dla obu Stron.

2. Zasady i inne środki zostaną przygotowane, tak aby doprowadzić do reform gospodarczych i społecznych oraz do restrukturyzacji systemu ekonomicznego Republiki Mołdowy, a także będą powodowane wymogami trwałości i harmonijnego rozwoju społecznego. Zostaną również w pełni wzięte pod uwagę względy ochrony środowiska.

3. W tym celu współpraca skoncentruje się na współpracy w dziedzinie przemysłu, wspieraniu i ochronie inwestycji, zamówień publicznych, normach i ocenie zgodności, sektorze górnictwa i surowców, nauce i technologii, systemie edukacji i szkoleń, rolnictwie i sektorze rolno-przemysłowym, żywnościowym, energetyce, środowisku, transporcie, telekomunikacji, usługach finansowych, praniu brudnych pieniędzy, polityce pieniężnej, rozwoju regionalnym, współpracy socjalnej, turystyce, małych i średnich przedsiębiorstwach, informacji i komunikacji, ochronie konsumenta, współpracy w dziedzinie statystyki, ekonomii i walki z narkotykami.

4. Szczególną uwagę należy poświęcić środkom mogącym sprzyjać współpracy między Niepodległymi Państwami oraz innymi państwami sąsiadującymi w celu ożywienia harmonijnego rozwoju regionu.

5. Jeżeli właściwe, współpraca gospodarcza oraz inne formy współpracy przewidziane w niniejszej Umowie mogą uzyskać

pomoc techniczną ze strony Wspólnoty, z uwzględnieniem wspólnotowego rozporządzenia Rady mającego zastosowanie do pomocy technicznej na rzecz Niepodległych Państw, priorytetów ustalonych w programie orientacyjnym w sprawie pomocy technicznej Wspólnoty dla republiki Mołdowy oraz procedur koordynacyjnych i wykonawczych, jakie są w nim przewidziane.

6. Rada Współpracy formułuje zalecenia dotyczące rozwoju współpracy w dziedzinach wymienionych w ustępie 3.

Artykuł 52

Współpraca przemysłowa

1. Współpraca ta ma w szczególności na celu wspieranie:

- rozwoju więzi gospodarczych między podmiotami gospodarczymi obu Stron, np. biorąc pod uwagę transfer technologii i *know-how*,
- udziału Wspólnoty w wysiłkach podejmowanych przez Republikę Mołdowy w celu restrukturyzacji oraz rozwoju technicznego przemysłu,
- polepszenia zarządzania,
- rozwoju właściwych zasad i praktyk handlowych, włącznie z wprowadzaniem do obrotu produktów,
- ochrony środowiska,
- dostosowania struktury produkcji przemysłowej do standardów zaawansowanej gospodarki rynkowej,
- przekształcania kompleksu militarno-przemysłowego.

2. Postanowienia niniejszego artykułu nie naruszają stosowania wspólnotowych zasad konkurencji dotyczących przedsiębiorstw.

Artykuł 53

Wspieranie i ochrona inwestycji

1. Mając na uwadze odpowiednie uprawnienia i kompetencje Wspólnoty i jej Państw Członkowskich, celem współpracy jest stworzenie korzystnego klimatu dla inwestycji, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, szczególnie poprzez stworzenie lepszych warunków ochrony inwestycji, przepływu kapitału oraz wymiany informacji w zakresie możliwości inwestycyjnych.

2. Współpraca ma w szczególności na celu:

- zawieranie, gdzie właściwe, między Państwami Członkowskimi a Republiką Mołdowy, porozumień w sprawie wspierania i ochrony inwestycji,
- zawieranie, gdzie właściwe, między Państwami Członkowskimi a Republiką Mołdowy, porozumień w celu zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu,
- stworzenie korzystnych warunków w celu przyciągania zagranicznych inwestorów na grunt gospodarki mołdawskiej,
- ustanowienie stabilnych i odpowiednich przepisów prawnych i warunków dla działalności gospodarczej, jak również wymiany informacji w zakresie ustaw, przepisów wykonawczych i praktyk administracyjnych w dziedzinie inwestycji,
- wymianę informacji w zakresie możliwości inwestycyjnych, między innymi w ramach targów handlowych, wystaw, tygodni handlowych i innych wydarzeń.

Artykuł 54

Zamówienia publiczne

Strony współpracują w celu rozwoju warunków dla otwartej konkurencji przy zawieraniu transakcji w dziedzinie dóbr i usług, w szczególności w drodze przetargów.

Artykuł 55

Współpraca w dziedzinie norm i oceny zgodności

1. Współpraca między Stronami ma na celu wspieranie zbliżenia do uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym kryteriów, zasad i wytycznych w zakresie norm i oceny zgodności. Wymagane działania będą ułatwiać postęp na drodze wzajemnego uznawania w zakresie oceny zgodności, jak również poprawę jakości produktów mołdawskich.

2. W tym celu Strony starają się:

- wspierać właściwą współpracę z organizacjami i instytucjami wyspecjalizowanymi w tych dziedzinach,
- wspierać stosowanie wspólnotowych regulacji technicznych oraz stosowanie europejskich norm oraz procedur oceny zgodności,
- umożliwiać wymianę doświadczeń i informacji technicznych w dziedzinie zarządzania jakością.

Artykuł 56

Górnictwo oraz surowce

1. Strony zmierzają do podniesienia poziomu inwestycji i handlu w sektorze górnictwa i surowców.

2. Współpraca koncentruje się w szczególności na następujących dziedzinach:

- wymiany informacji dotyczących rozwoju w sektorach górnictwa i metali nieżelaznych,
- ustanawiania prawnych ram współpracy,
- zagadnień handlowych,
- rozwoju prawnych i innych środków w dziedzinie ochrony środowiska,
- szkoleń,
- bezpieczeństwa w przemyśle górnictwym.

Artykuł 57

Współpraca w dziedzinie nauki i technologii

1. We wzajemnym interesie Strony wspierają współpracę w dziedzinie cywilnych badań naukowych i rozwoju technologicznego (BRT) na zasadzie wzajemnych korzyści oraz, z uwzględnieniem dostępności środków, odpowiedni dostęp do posiadanych przez Strony programów, z zastrzeżeniem odpowiedniego poziomu skutecznej ochrony praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej.

2. Współpraca w zakresie nauki i technologii obejmuje:

- wymianę informacji naukowych i technicznych,
- wspólne działania BRT,

- szkolenia i programy wzajemnych wizyt naukowców, badaczy i technologów obu Stron w BRT.

W przypadku gdy taka współpraca przyjmuje formę działalności związanej z edukacją i/lub szkoleniami, powinna ona być realizowana zgodnie z postanowieniami artykułu 58.

Strony, na podstawie wzajemnego porozumienia, mogą uczestniczyć w innych formach współpracy w dziedzinie nauki i technologii.

W ramach tej działalności w zakresie współpracy należy zwrócić szczególną uwagę na przegrupowywanie uczonych, inżynierów, badaczy i technologów, którzy uczestniczą lub uczestniczyli w badaniach i/lub produkcji broni masowego rażenia.

3. Współpraca objęta niniejszym artykułem jest realizowana zgodnie z odrębnymi uzgodnieniami wynegocjowanymi i zawartymi według procedur przyjętych przez każdą ze Stron, które to Strony ustalają między innymi odpowiednie postanowienia w zakresie praw własności intelektualnej.

Artykuł 58

Edukacja i szkolenia

1. Strony współpracują w celu podniesienia poziomu kształcenia ogólnego i zawodowego w Republice Mołdowy, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym.

2. Współpraca skupi się w szczególności na następujących dziedzinach:

- podnoszenia poziomu szkolnictwa wyższego i systemów szkoleniowych w Republice Mołdowy, w tym systemu certyfikacji uczelni wyższych i dyplomów studiów wyższych,
- szkolenia kadr i wyższych urzędników sektora publicznego i prywatnego w priorytetowych dziedzinach, które mają zostać określone,
- współpracy między szkołami oraz między szkołami a przedsiębiorstwami,
- mobilności nauczycieli, absolwentów, kadr zarządzających, młodych pracowników nauki i badaczy, jak również młodzieży,
- wspierania nauczania w dziedzinie studiów europejskich w ramach odpowiednich instytucji,
- nauczania języków wspólnotowych,
- kształcenia podyplomowego tłumaczy konferencyjnych,
- kształcenia dziennikarzy,
- kształcenia instruktorów.

3. Ewentualny udział danej Strony w rozmaitych programach edukacyjnych i szkoleniowych oferowanych przez drugą ze Stron może być brany pod uwagę zgodnie z jej odpowiednimi procedurami oraz, gdzie właściwe, będą ustanowione ramy instytucjonalne i programy współpracy w oparciu o dalszy udział Republiki Mołdowy w programie wspólnotowym Tempus.

Artykuł 59

Rolnictwo i sektor przemysłu rolnego

Celem współpracy w tej dziedzinie jest realizacja reformy rolnej; modernizacja, prywatyzacja i restrukturyzacja rolnictwa, sektora przemysłu rolnego i sektorów usług w Republice Mołdowy; rozwój rynków krajowych i międzynarodowych dla produktów mołdawskich, na warunkach zapewniających ochronę środowiska, ze względu na konieczność polepszenia bezpieczeństwa w dziedzinie zaopatrzenia w żywność. Strony dążą także do stopniowego zbliżenia norm mołdawskich do technicznych regulacji wspólnotowych w zakresie przemysłowych i rolnych produktów spożywczych, w tym norm sanitarnych i fitosanitarnych.

Artykuł 60

Energetyka

1. Współpraca jest realizowana w ramach zasad gospodarki rynkowej i Europejskiej karty energetycznej w oparciu o stopniową integrację rynków energetycznych w Europie.

2. Współpraca obejmuje między innymi następujące dziedziny:

- wpływ na środowisko naturalne produkcji, dostaw i zużycia energii w celu ograniczenia lub zminimalizowania szkód dla środowiska wynikających z takiej działalności,
- poprawę jakości i bezpieczeństwa dostaw energii, włączając w to zróżnicowanie dostawców, w uzasadniony gospodarczo i środowiskowo sposób,
- kształtowanie polityki energetycznej,
- poprawę zarządzania i regulacji sektora energetycznego zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej,
- wprowadzenie szeregu instytucjonalnych, prawnych, fiskalnych i innych warunków koniecznych do wsparcia rozwoju rynku energii i inwestycji,

- wspieranie oszczędności i wydajności energii,
- modernizację, rozwój i zróżnicowanie infrastruktury energetycznej,
- ulepszenie technologii zaopatrzenia i końcowego wykorzystania wszelkich rodzajów energii,
- zarządzanie i szkolenia w kwestiach technicznych w sektorze energetycznym.

Artykuł 61

Środowisko naturalne

1. Mając na uwadze Europejską kartę energetyczną i Deklarację Konferencji w Lucernie z 1993 r., Strony rozwijają i umacniają współpracę w dziedzinie ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego.
2. Celem współpracy jest walka z degradacją środowiska, w szczególności:
 - skuteczny monitoring poziomu zanieczyszczeń i ocena stanu środowiska; system informacji na temat stanu środowiska,
 - zwalczanie zanieczyszczania powietrza i wody w skali lokalnej, regionalnej i transgranicznej,
 - odnowa ekologiczna,
 - trwała, skuteczna i wydajna ekologicznie produkcja i zużycie energii, bezpieczeństwo instalacji przemysłowych,
 - bezpieczeństwo zakładów przemysłowych,
 - klasyfikacja i bezpieczne obchodzenie się z chemikaliami,
 - jakość wody,
 - zmniejszanie ilości odpadów, recykling i bezpieczne zrzucanie odpadów oraz wykonanie Konwencji z Bazylei,
 - wpływ rolnictwa na środowisko naturalne, erozja gleby oraz zanieczyszczenie chemiczne,
 - ochrona lasów,
 - ochrona różnorodności biosfery i stref chronionych, jak również trwałe wykorzystanie i gospodarowanie zasobami biologicznymi,
 - planowanie przestrzenne, w tym budownictwo i urbanistyka,
 - wykorzystanie ekonomicznych i fiskalnych narzędzi,
 - globalne zmiany klimatyczne,
 - edukacja i troska o środowisko,
 - wykonanie postanowień Konwencji z Espoo w sprawie oceny wpływu na środowisko w kontekście ponadgranicznym.

3. Współpraca odbywa się w szczególności poprzez:

- planowanie podejścia do katastrof i innych zagrożeń,
- wymianę informacji oraz ekspertów, w szczególności informacji i ekspertów w zakresie przekazywania czystych technologii oraz bezpiecznego i przyjaznego dla środowiska wykorzystania biotechnologii,
- wspólne badania naukowe,
- podnoszenie poziomu ustawodawstwa do norm wspólnotowych,
- współpracę na poziomie regionalnym, włączając współpracę w ramach Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska, oraz na poziomie międzynarodowym,
- rozwój strategii, w szczególności dotyczących globalnych problemów klimatycznych, jak również w celu stałego rozwoju,
- badania wpływów na środowisko naturalne.

Artykuł 62

Transport

1. Strony rozwijają i umacniają współpracę w dziedzinie transportu.
 2. Współpraca ta ma na celu, między innymi, restrukturyzację i modernizację systemów oraz sieci transportu w Republice Mołdowy, a także rozwój i zapewnienie, w miarę potrzeb, zgodności systemów transportu w kontekście osiągnięcia bardziej globalnego systemu przewozu.
- Współpraca obejmuje między innymi:
- modernizację zarządzania i działań w zakresie transportu drogowego, kolei, portów i lotnisk,
 - modernizację i rozwój infrastruktury drogowej, kolejowej, żegluga, portów, lotnisk i nawigacji lotniczej, w tym modernizację największych tras komunikacyjnych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i połączeń transeuropejskich dla wyżej wymienionych sposobów transportu,
 - wspieranie i rozwój transportu zintegrowanego,
 - wspieranie wspólnych badań i programów rozwoju,
 - przygotowanie ram prawnych i instytucjonalnych dla polityki rozwoju i działania, obejmującej między innymi prywatyzację sektora transportu.

Artykuł 63

Usługi pocztowe i telekomunikacja

W ramach swoich właściwych uprawnień i kompetencji Strony rozszerzają i umacniają współpracę w następujących dziedzinach:

- ustanawianie założeń polityki i wytycznych dla rozwoju sektora telekomunikacji i usług pocztowych,
- rozwijanie zasad polityki taryfowej i wprowadzania do obrotu usług telekomunikacyjnych i pocztowych,
- wspieranie rozwoju projektów w dziedzinie telekomunikacji i usług pocztowych oraz zachęcanie inwestorów,
- polepszanie wydajności i jakości usług telekomunikacyjnych i pocztowych, między innymi poprzez liberalizację działalności podsektorów,
- zaawansowane stosowanie usług telekomunikacyjnych, w szczególności w zakresie elektronicznego transferu środków pieniężnych,
- zarządzanie sieciami telekomunikacji i ich „optymalizacja”,
- właściwa podstawa normatywna dla przepisów o telekomunikacji i usługach pocztowych, a także do używania zakresu fal radiowych,
- szkolenie w dziedzinie telekomunikacji i usług pocztowych w celu funkcjonowania w warunkach rynkowych.

Artykuł 64

Usługi finansowe

Współpraca ma na celu ułatwienie włączenia się Republiki Mołdowy do powszechnie przyjętych systemów wzajemnych rozliczeń. Pomoc techniczna skupia się na:

- rozwoju usług finansowych i bankowych, rozwoju wspólnego rynku źródeł kredytowych, włączeniu Republiki Mołdowy do powszechnie przyjętych systemów wzajemnych rozliczeń,
- rozwoju systemu fiskalnego, instytucji skarbowych w Republice Mołdowy oraz wymianie doświadczeń i szkoleniu personelu w sprawach skarbowych,
- rozwoju usług w dziedzinie ubezpieczeń, co między innymi stworzyłoby korzystne ramy uczestnictwa przedsiębiorstw wspólnotowych w zakładaniu wspólnych przedsiębiorstw

w sektorze ubezpieczeń w Republice Mołdowy, jak również rozwoju ubezpieczeń kredytów eksportowych.

Współpraca ta w szczególności przyczyni się do sprzyjania rozwojowi stosunków między Republiką Mołdowy a Państwami Członkowskimi w sektorze usług finansowych.

Artykuł 65

Polityka pieniężna

Na wniosek organów mołdawskich Wspólnota udzieli pomocy technicznej przeznaczonej do wspierania wysiłków Republiki Mołdowy w celu wzmocnienia jej systemu walutowego, osiągając ewentualną wymienialność waluty i stopniowe dostosowanie jej procedur do Europejskiego Systemu Walutowego. Obejmie to nieformalną wymianę opinii dotyczącą zasad i funkcjonowania Europejskiego Systemu Walutowego.

Artykuł 66

Pranie pieniędzy

1. Strony zgadzają się co do konieczności podejmowania wysiłków i współpracy w celu uniemożliwienia wykorzystania ich systemów finansowych do prania dochodów pochodzących z działalności przestępczej, w szczególności z przestępczości związanej z narkotykami.

2. Współpraca w tej dziedzinie obejmuje pomoc administracyjną i techniczną w celu utrwalenia właściwych standardów w zakresie zwalczania prania pieniędzy, które odpowiadają standardom przyjętym w tej dziedzinie przez Wspólnotę i fora międzynarodowe, włączając Grupę Zadaniową do spraw Działania Finansowych (FATF).

Artykuł 67

Rozwój regionalny

1. Strony umacniają współpracę w dziedzinie rozwoju regionalnego i zagospodarowania przestrzennego.

2. W tym celu Strony zachęcają organy krajowe, regionalne i lokalne do wymiany informacji w zakresie polityki regionalnej i zagospodarowania przestrzennego, jak również metod kształtowania polityki regionalnej dotyczącej w szczególności rozwoju regionów słabo rozwiniętych.

Strony także wspierają bezpośrednie kontakty między odpowiednimi organizacjami regionalnymi i publicznymi, odpowiedzialnymi za planowanie rozwoju regionalnego, między innymi w celu wymiany doświadczeń dotyczących metod i środków w celu sprzyjania rozwojowi regionalnemu.

Artykuł 68

Współpraca socjalna

1. W odniesieniu do spraw ochrony zdrowia i bezpieczeństwa Strony rozwijają wzajemną współpracę w celu poprawy poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników.

Współpraca obejmuje w szczególności:

- edukację i szkolenia w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa, ze zwróceniem szczególnej uwagi na sektory wysokiego ryzyka,
- rozwój i wspieranie środków zapobiegawczych w zakresie zwalczania chorób i innych dolegliwości zawodowych,
- zapobieganie niebezpieczeństwu poważnych wypadków i zarządzanie w zakresie toksycznych substancji chemicznych,
- badania w celu pogłębiania podstawowej wiedzy o środowisku pracy, jak również o zdrowiu i bezpieczeństwie pracowników.

2. W odniesieniu do zatrudnienia współpraca obejmuje w szczególności pomoc techniczną w zakresie:

- optymalizacji rynku pracy,
- modernizacji usług związanych z pośrednictwem pracy i doradztwem zawodowym,
- planowania i zarządzania programami restrukturyzacji,
- pobudzania rozwoju zatrudniania lokalnego,
- wymiany informacji dotyczących programów elastycznego zatrudnienia, w szczególności programów stymulujących samozatrudnianie i wspierających przedsiębiorczość.

3. Strony zwracają szczególną uwagę na współpracę w dziedzinie ochrony socjalnej, która między innymi obejmuje współpracę w zakresie planowania i przeprowadzania reform ochrony socjalnej w Republice Mołdowy.

Reformy te mają na celu rozwój w Republice Mołdowy metod ochrony właściwych dla gospodarki rynkowej i obejmują wszystkie aspekty ochrony socjalnej.

Artykuł 69

Turystyka

Strony umacniają i rozwijają współpracę, która obejmuje:

- ułatwianie wymiany turystycznej,
- współpracę między organami rządowymi odpowiedzialnymi za turystykę,

- poprawę przepływu informacji,
- transfer *know-how*,
- badania możliwości organizowania wspólnych przedsiębiorstw,
- szkolenia w dziedzinie rozwoju turystyki.

Artykuł 70

Małe i średnie przedsiębiorstwa

1. Strony zmierzają do rozwoju i umacniania małych i średnich przedsiębiorstw oraz ich zrzeszeń, jak również współpracy między małymi i średnimi przedsiębiorstwami Wspólnoty i Republiki Mołdowy.

2. Współpraca obejmuje pomoc techniczną, w szczególności w następujących dziedzinach:

- rozwój ram prawnych dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwój odpowiedniej infrastruktury (agencji wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, komunikacji, pomocy w tworzeniu funduszu dla małych i średnich przedsiębiorstw),
- rozwój parków technologicznych.

Artykuł 71

Informacja i komunikacja

Strony popierają rozwój nowoczesnych metod zarządzania informacjami, obejmujących media, oraz stymulują skuteczną wzajemną wymianę informacji. Za priorytetowe uznaje się programy mające na celu dostarczanie ogółowi ludności podstawowych informacji o Wspólnocie i Republice Mołdowy, w tym w miarę możliwości wzajemny dostęp do baz danych, z pełnym uwzględnieniem praw własności intelektualnej.

Artykuł 72

Ochrona konsumentów

Strony nawiążą między sobą ścisłą współpracę w celu osiągnięcia zgodności swoich systemów ochrony konsumentów. Współpraca ta obejmuje w szczególności przepisy dotyczące ekspertyz w zakresie prawodawstwa i reform instytucjonalnych, ustanowienie stałych systemów wzajemnego przekazywania informacji dotyczących produktów niebezpiecznych, polepszanie jakości informacji przekazywanych konsumentom, szczególnie dotyczących cen, charakterystyki oferowanych produktów i usług, szkolenia dla urzędników administracji i innych przedstawicieli interesów konsumentów, rozwój wymiany między przedstawicielami interesów konsumentów oraz zwiększenie zgodności na płaszczyźnie polityki ochrony konsumentów.

Artykuł 73

Sprawy celne

1. Współpraca ma na celu przestrzeganie wszystkich postanowień, jakie zostaną przyjęte w zakresie wymiany handlowej i polityki celnej dotyczącej rzetelnego handlu opartego na zasadach wzajemności oraz osiągnięcie zbliżenia systemu celnego Republiki Mołdowy do systemu celnego Wspólnoty.

2. Współpraca obejmie w szczególności:

- wymianę informacji,
- udoskonalenie metod pracy,
- wprowadzenie Nomenklatury Scalonej i jednolitego dokumentu administracyjnego,
- połączenie między systemami tranzytu Wspólnoty i Republiki Mołdowy,
- uproszczenie kontroli i formalności w zakresie przewozu towarów,
- pomoc przy wprowadzaniu nowoczesnych systemów informacji celnej,
- organizację seminariów i szkoleń.

3. Bez uszczerbku dla innych form współpracy przewidzianych w niniejszej Umowie, w szczególności w artykule 76, wzajemna pomoc w sprawach celnych między organami administracji obu Stron odbywa się zgodnie z postanowieniami Protokołu załączanego do niniejszej Umowy.

Artykuł 74

Współpraca w dziedzinie statystyki

Współpraca w tej dziedzinie ma na celu stworzenie wydajnego systemu statystycznego w celu dostarczania wiarygodnych danych statystycznych, niezbędnych dla podtrzymania i monitorowania procesu reform gospodarczych, oraz przyczynienie się do rozwoju prywatnej przedsiębiorczości w Republice Mołdowy.

Strony współpracują w szczególności w następujących dziedzinach:

- dostosowania mołdawskiego systemu statystycznego do metod, norm i klasyfikacji międzynarodowych,

- wymiany informacji statystycznych,
- dostarczania informacji statystycznych makro- i mikroekonomicznych w celu przeprowadzania reform gospodarczych i zarządzania nimi.

Wspólnota przyczyni się do tego celu poprzez dostarczanie pomocy technicznej Republice Mołdowy.

Artykuł 75

Gospodarka

Strony ułatwiają proces reform gospodarczych i koordynację polityki gospodarczej w drodze współpracy zmierzającej do lepszego zrozumienia podstawowych mechanizmów gospodarki każdej ze Stron, opracowania i wykonywania polityki gospodarczej w warunkach gospodarki rynkowej. W tym celu Strony wymieniają informacje dotyczące wyników i prognoz makroekonomicznych.

Wspólnota dostarczy pomoc techniczną w zakresie:

- pomocy Republice Mołdowy w procesie reform gospodarczych, zapewniając specjalistyczne doradztwo i pomoc techniczną,
- wspierania współpracy między ekonomistami w celu przyspieszenia transferu *know-how* w zakresie kształtowania polityki gospodarczej i zapewniania szerokiego rozpowszechnienia odpowiednich wyników badań.

Artykuł 76

Narkotyki

W ramach swoich uprawnień i kompetencji Strony współpracują w celu zwiększenia skuteczności i wydajności polityki oraz środków skierowanych przeciwko nielegalnej produkcji, rozprowadzaniu i sprzedaży substancji odurzających i psychotropowych, w tym w celu zapobiegania nielegalnemu obrotowi substancjami chemicznymi służącymi do ich produkcji, jak również wspierania działań prewencyjnych i zwalczania popytu na narkotyki. Współpraca w tej dziedzinie polega na wzajemnych konsultacjach i ścisłej koordynacji między Stronami w zakresie celów i środków dotyczących poszczególnych dziedzin związanych z narkotykami.

TYTUŁ VIII

WSPÓŁPRACA KULTURALNA*Artykuł 77*

Strony zobowiązują się wspierać, zachęcać i ułatwiać współpracę kulturalną. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, dotychczasowe programy współpracy kulturalnej we Wspólnocie lub programy opracowane przez jedno albo kilka Państw Członkowskich mogą stanowić przedmiot współpracy i obie Strony mogą rozwijać działania we wzajemnym interesie.

TYTUŁ IX

WSPÓŁPRACA FINANSOWA*Artykuł 78*

W celu realizacji założeń niniejszej Umowy i zgodnie z artykułami 79, 80 i 81 Republika Mołdowy korzysta z czasowej pomocy finansowej udzielonej jej przez Wspólnotę w trybie pomocy technicznej w formie dotacji, w celu przyspieszenia przekształcenia gospodarki Republiki Mołdowy.

Artykuł 79

Pomoc finansowa jest objęta programem TACIS przewidzianym w odpowiednim wspólnotowym rozporządzeniu Rady.

Artykuł 80

Cele i dziedziny pomocy finansowej Wspólnoty są określone w programie orientacyjnym odzwierciedlającym priorytety ustanawiane za wzajemnym porozumieniem Stron, z uwzględnieniem potrzeb Republiki Mołdowy, zdolności przyjmowania tej pomocy przez poszczególne sektory i postępu reform. Strony informują o tym Radę Współpracy.

Artykuł 81

W celu umożliwienia optymalnego wykorzystania dostępnych środków Strony zapewnią ścisłą koordynację wspólnotowej pomocy technicznej oraz wkładu z innych źródeł, takich jak Państwa Członkowskie, inne państwa, organizacje międzynarodowe, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, a także Program Narodów Zjednoczonych do spraw rozwoju i Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

TYTUŁ X

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE*Artykuł 82*

Niniejszym powołuje się Radę Współpracy, która nadzoruje wykonanie niniejszej Umowy. Rada Współpracy zbiera się na szczeblu ministerialnym raz do roku oraz jeżeli sytuacja tego

wymaga. Bada ona wszelkie istotne kwestie powstałe w ramach niniejszej Umowy, jak również wszelkie inne kwestie dwustronne lub międzynarodowe leżące we wzajemnym interesie dla osiągnięcia celów niniejszej Umowy. Rada Współpracy może także za zgodą obu Stron formułować odpowiednie zalecenia.

Artykuł 83

1. W skład Rady Współpracy, z jednej strony, wchodzi członkowie Rady Unii Europejskiej i członkowie Komisji Wspólnot Europejskich, a z drugiej strony – członkowie Rządu Republiki Mołdowy.

2. Rada Współpracy ustanawia swój regulamin.

3. Urząd Przewodniczącego Rady Współpracy jest obejmowany kolejno przez przedstawiciela Wspólnoty oraz członka Rządu Republiki Mołdowy.

Artykuł 84

1. Radę Współpracy wspomaga w wykonywaniu jej obowiązków Komitet Współpracy składający się z przedstawicieli członków Rady Unii Europejskiej i członków Komisji Wspólnot Europejskich, z jednej strony, oraz przedstawicieli rządu Republiki Mołdowy, z drugiej strony, zwykle na szczeblu wyższych urzędników. Urząd Przewodniczącego Komitetu Współpracy obejmowany jest na przemian przez Wspólnotę i Republikę Mołdowy.

Rada Współpracy określa w swoim regulaminie zadania Komitetu Współpracy, które obejmują przygotowywanie posiedzeń Rady Współpracy oraz tryb funkcjonowania tego Komitetu.

2. Rada Współpracy może przekazać swoje kompetencje Komitetowi Współpracy, który zapewni ciągłość między spotkaniami Rady Współpracy.

Artykuł 85

Rada Współpracy może podjąć decyzję o powołaniu innego specjalnego komitetu lub organu, który może pomóc w pełnieniu jej obowiązków, oraz określa jego skład, obowiązki i tryb funkcjonowania.

Artykuł 86

Badając kwestie powstałe w ramach niniejszej Umowy w odniesieniu do postanowienia odwołującego się do artykułu GATT, Rada Współpracy bierze pod uwagę w możliwie najszerszym zakresie wykładnię przedmiotowego artykułu GATT, która została ogólnie przyjęta przez Umawiające się Strony GATT.

Artykuł 87

Niniejszym ustanawia się Parlamentarny Komitet Współpracy. Będzie on forum dla członków Parlamentu Mołdawii i Parlamentu

Europejskiego w celu spotkań i wymiany opinii. Zbiera się on w odstępach czasu przez siebie ustalonych.

Artykuł 88

1. Parlamentarny Komitet Współpracy składa się z członków Parlamentu Europejskiego, z jednej strony, oraz członków Parlamentu Mołdawii, z drugiej strony.

2. Parlamentarny Komitet Współpracy ustanawia swój regulamin.

3. Przewodnictwo w Parlamentarnym Komitecie Współpracy jest obejmowane kolejno przez Parlament Europejski i Parlament Mołdawii, zgodnie z przepisami ustanowionymi w jego regulaminie.

Artykuł 89

Parlamentarny Komitet Współpracy może żądać wszelkich informacji dotyczących wykonania niniejszej Umowy od Rady Współpracy, która następnie przekazuje wymagane informacje Komitetowi.

Parlamentarny Komitet Współpracy jest informowany o zaleceniach Rady Współpracy.

Parlamentarny Komitet Współpracy może formułować zalecenia dla Rady Współpracy.

Artykuł 90

1. W zakresie niniejszej Umowy każda ze Stron zobowiązuje się zapewnić osobom fizycznym i osobom prawnym drugiej ze Stron, bez żadnej dyskryminacji w odniesieniu do swoich obywateli, dostęp do właściwych organów sądowniczych i administracyjnych Stron, w celu dochodzenia przed nimi swoich praw osobistych i rzeczowych, w tym praw własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej.

2. W granicach ich właściwych uprawnień i kompetencji Strony:

— popierają odwoływanie się do arbitrażu w rozwiązywaniu sporów wynikających z transakcji handlowych i współpracy zawartych przez podmioty gospodarcze Wspólnoty i Republiki Mołdowy,

— uzgadniają, że gdy dany spór zostaje przekazany do rozwiązania w drodze arbitrażu, każda Strona sporu może, z wyjątkiem przypadku gdy procedury stosowane przez organ arbitrażowy wybrany przez Strony stanowią inaczej, wybrać własnego arbitra, bez względu na jego obywatelstwo, oraz że

przewodniczący trzeci arbiter lub jedyny arbiter może być obywatelem państwa trzeciego,

- zalecą swoim podmiotom gospodarczym wybór prawa stosującego się do zawieranych przez nich umów, dokonywany w drodze wzajemnego porozumienia,
- popierają odwoływanie się do zasad arbitrażu wypracowanych przez Komisję Narodów Zjednoczonych Międzynarodowego Prawa Handlowego (Uncitral) oraz do arbitrażu w jakimkolwiek sądzie arbitrażowym państw sygnatariuszy Konwencji o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych, podpisanej w Nowym Jorku dnia 10 czerwca 1958 r.

Artykuł 91

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie stanowi przeszkody dla podejmowania przez Stronę jakichkolwiek środków, które:

- a) uznaje za konieczne w celu zapobieżenia ujawnianiu informacji, sprzecznego z jej zasadniczymi interesami w zakresie bezpieczeństwa;
- b) odnoszą się do produkcji i handlu bronią, amunicją lub sprzętem wojskowym lub też do badań, rozwoju i produkcji niezbędnych do celów obronności, o ile środki te nie naruszają warunków konkurencji w zakresie produktów nie przeznaczonych na cele ściśle wojskowe;
- c) uważa za podstawowe w celu zapewnienia bezpieczeństwa na wypadek poważnych niepokojów wewnętrznych, narażających na niebezpieczeństwo porządek publiczny, na wypadek wojny lub poważnego napięcia na arenie międzynarodowej, grożącego wybuchem wojny, lub w celu wypełnienia zobowiązań, jakie na siebie przyjęła, aby zapewnić utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego;
- d) uważa za konieczne ze względu na przestrzeganie swoich obowiązków i zobowiązań międzynarodowych w zakresie kontroli towarów przemysłowych podwójnego zastosowania i technologii.

Artykuł 92

1. W dziedzinach objętych niniejszą Umową oraz bez uszczerbku dla jakichkolwiek zawartych w niej postanowień szczególnych:

- uzgodnienia stosowane przez Republikę Mołdowy w odniesieniu do Wspólnoty nie mogą prowadzić do jakiegokolwiek dyskryminacji między Państwami Członkowskimi, ich obywatelami, spółkami lub przedsiębiorstwami,
- umowy stosowane przez Wspólnotę w odniesieniu do Republiki Mołdowy nie mogą prowadzić do jakiegokolwiek dyskryminacji między obywatelami mołdawskimi, jej spółkami lub przedsiębiorstwami.

2. Postanowienia ustępu 1 nie powodują uszczerbku dla prawa Stron do stosowania odpowiednich postanowień ich ustawodawstwa podatkowego w odniesieniu do podatników, którzy nie są

w identycznej sytuacji ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Artykuł 93

1. Każda ze Stron może zwrócić się do Rady Współpracy w sprawie jakiegokolwiek sporu wynikającego ze stosowania lub z wykładni niniejszej Umowy.

2. Rada Współpracy może rozstrzygać spory w trybie zaleceń.

3. W przypadku gdy nie jest możliwe rozstrzygnięcie sporu zgodnie z ustępem 2, każda ze Stron może powiadomić o wyznaczeniu rozjemcy drugą Stronę; ta druga Strona jest wtedy zobowiązana do wyznaczenia drugiego rozjemcy w terminie dwóch miesięcy. Do celów stosowania tej procedury Wspólnota i Państwa Członkowskie są traktowane jako jedna strona sporu.

Rada Współpracy wyznacza trzeciego rozjemcę.

Zalecenia rozjemców przyjmowane są większością głosów. Zalecenia takie nie są wiążące dla Stron.

Artykuł 94

Strony zgadzają się niezwłocznie przeprowadzić konsultacje na wniosek jednej z nich, odpowiednią drogą, w celu zbadania wszelkich kwestii związanych z wykładnią lub wykonywaniem niniejszej Umowy oraz innymi odpowiednimi aspektami ich wzajemnych stosunków.

Postanowienia niniejszego artykułu nie wpływają w żaden sposób i pozostają bez uszczerbku dla postanowień artykułów 17, 18, 93 i 99.

Artykuł 95

Traktowanie przyznane Republice Mołdowy na podstawie niniejszej Umowy nie jest w żadnym przypadku bardziej korzystne od traktowania, jakie Państwa Członkowskie przyznały wzajemnie wobec siebie.

Artykuł 96

Do celów niniejszej Umowy wyrażenie „Strony” oznacza Republikę Mołdowy, z jednej strony, oraz Wspólnotę lub Państwa Członkowskie, lub Wspólnotę i Państwa Członkowskie, zgodnie z ich właściwymi uprawnieniami, z drugiej strony.

Artykuł 97

W takim zakresie, w jakim kwestie objęte niniejszą Umową są uregulowane postanowieniami Traktatu o Europejskiej karcie energetycznej i jego protokołami, Traktat ten i protokoły stosuje się od chwili wejścia w życie do tych kwestii, lecz jedynie w takim zakresie, w jakim stosowanie to jest w nich przewidziane.

Artykuł 98

Niniejszą Umowę zawiera się na okres wstępny 10 lat. Jest ona przedłużana automatycznie każdego roku, pod warunkiem że żadna ze Stron nie dokona jej wypowiedzenia w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do drugiej Strony na sześć miesięcy przed jej wygaśnięciem.

Artykuł 99

1. Strony podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne konieczne do wypełnienia swoich zobowiązań z tytułu niniejszej Umowy. Strony dbają o osiągnięcie celów określonych w niniejszej Umowie.

2. Jeżeli którakolwiek ze Stron uważa, iż druga Strona nie wypełnia zobowiązań podjętych na mocy niniejszej Umowy, może ona podjąć odpowiednie środki. Przedtem jednak, z wyjątkiem szczególnie nagłych przypadków, powinna dostarczyć Radzie Współpracy pełnych informacji w tej dziedzinie, koniecznych dla głębszego zbadania sytuacji w celu znalezienia rozwiązania zadowalającego obie Strony.

Przy wyborze wspomnianych środków należy nadać priorytet tym spośród nich, które w jak najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy. O podjęciu tych środków Rada Współpracy powinna być informowana niezwłocznie, jeżeli zażąda tego druga Strona.

Artykuł 100

Załączniki I, II, III, IV i V razem z Protokołem stanowią integralną część niniejszej Umowy.

Artykuł 101

Niniejsza Umowa, zanim równoważne prawa nie zostaną przyznane osobom i podmiotom gospodarczym na mocy tej Umowy, nie narusza praw zagwarantowanych w stosunku do tych osób w istniejących porozumieniach wiążących jedno lub kilka Państw Członkowskich, z jednej strony, a Republikę Mołdowy, z drugiej strony, z wyjątkiem dziedzin leżących w zakresie kompetencji Wspólnoty i bez uszczerbku dla zobowiązań Państw Członkowskich wynikających z niniejszej Umowy w dziedzinach leżących w zakresie ich kompetencji.

Artykuł 102

Niniejszą Umowę stosuje się, z jednej strony, na terytoriach, na których są stosowane Traktaty ustanawiające Wspólnotę Europejską, Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej i na warunkach ustanowionych w tych Traktatach oraz, z drugiej strony, na terytorium Republiki Mołdowy.

Artykuł 103

Sekretarz Generalny Rady Unii Europejskiej jest depozytariuszem niniejszej Umowy.

Artykuł 104

Niniejsza Umowa jest sporządzona w jednym egzemplarzu w języku duńskim, niderlandzkim, angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim, hiszpańskim, greckim, portugalskim i mołdawskim, każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.

Artykuł 105

Niniejsza Umowa zostanie przyjęta przez Strony zgodnie z ich własnymi procedurami.

Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu, w którym Strony notyfikują Sekretarzowi Generalnemu Rady Unii Europejskiej o zakończeniu procedur określonych w akapicie pierwszym.

Od chwili wejścia w życie i w takim zakresie, w jakim dotyczy to stosunków między Republiką Mołdowy i Wspólnotą, niniejsza Umowa zastąpi Umowę między Europejską Wspólnotą Gospodarczą i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich w sprawie wymiany handlowej i współpracy handlowej i gospodarczej, podpisaną w Brukseli dnia 18 grudnia 1989 r.

Artykuł 106

W przypadku gdy przed zakończeniem procedur koniecznych dla wejścia w życie niniejszej Umowy postanowienia niektórych części tej Umowy są stosowane w 1994 r. na mocy Umowy przejściowej między Wspólnotą a Republiką Mołdowy, Umawiające się Strony uzgadniają, iż w tych okolicznościach przez „datę wejścia w życie niniejszej Umowy” rozumie się datę wejścia w życie Umowy przejściowej.

Hecho en Bruselas, el veintiocho de noviembre de mil novecientos noventa y cuatro.

Udfærdiget i Bruxelles den otteogtyvende november nitten hundrede og fire og halvfems.

Geschehen zu Brüssel am achtundzwanzigsten November neunzehnhundertvierundneunzig.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι οκτώ Νοεμβρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα τέσσερα.

Done at Brussels on the twenty-eighth day of November in the year one thousand nine hundred and ninety-four.

Fait à Bruxelles, le vingt-huit novembre mil neuf cent quatre-vingt-quatorze.

Fatto a Bruxelles, addì ventotto novembre millenovecentonovantaquattro.

Gedaan te Brussel, de achtentwintigste november negentienhonderd vierennegentig.

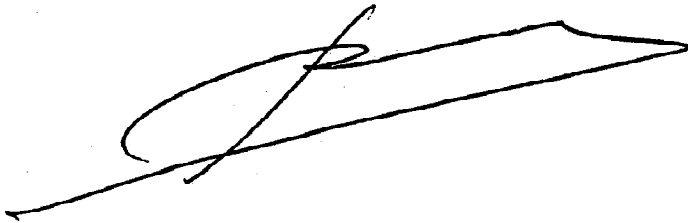
Feito em Bruxelas, em vinte e oito de Novembro de mil novecentos e noventa e quatro.

Întocmit la Bruxelles în a douăzeci și opta zi a lunii noiembrie în anul o mie nouă sute nouăzeci și patru.

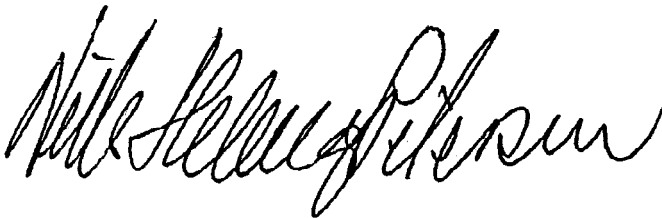
Pour le Royaume de Belgique

Voor het Koninkrijk België

Für das Königreich Belgien

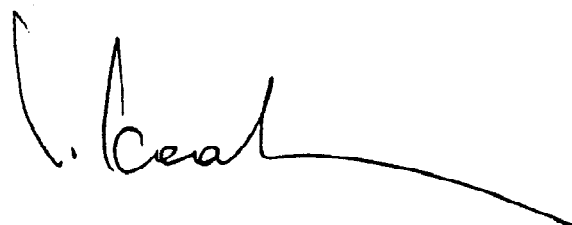
På Kongeriget Danmarks vegne

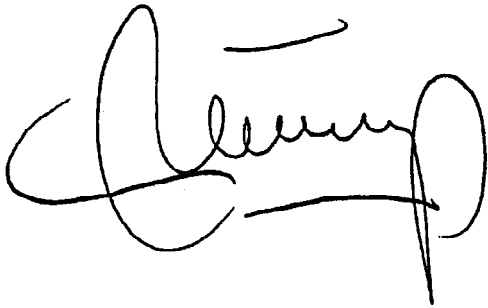
Für die Bundesrepublik Deutschland

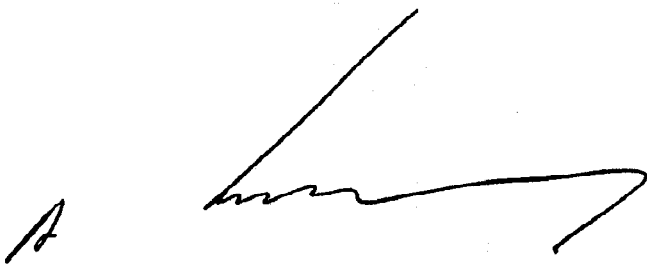
Για την Ελληνική Δημοκρατία

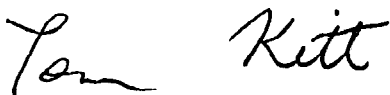
Por el Reino de Espana

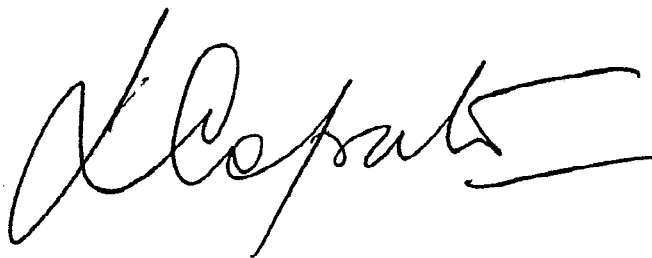
Pour la République française

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

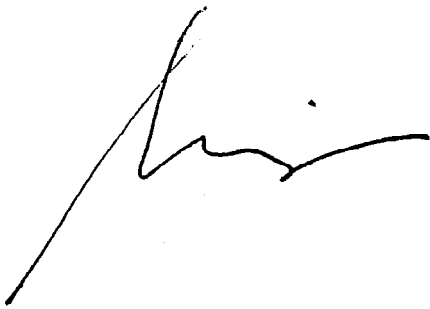
Per la Repubblica italiana

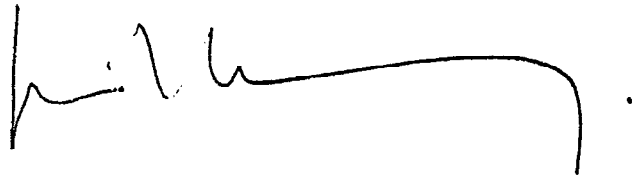
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Pela República Portuguesa

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por las Comunidades Europeas
For De Europæiske Fællesskaber
Für die Europäischen Gemeinschaften
Για τη Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Communities
Pour les Communautés européennes
Per le Comunità europea
Voor de Europese Gemeenschappen
Pelas Comunidades Europeias

Pentru Republica Moldova

WYKAZ ZAŁĄCZONYCH DOKUMENTÓW

<i>Załącznik I</i>	Orientacyjny wykaz korzyści przyznanych przez Republikę Mołdowy Państwom Niepodległym zgodnie z artykułem 10 ustęp 3
<i>Załącznik II</i>	Środki wyjątkowe stanowiące odstępstwo od postanowień artykułu 13
<i>Załącznik III</i>	Konwencje w sprawie własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej określone w artykule 49 ustęp 2
<i>Załącznik IV</i>	Zastrzeżenia wspólnotowe zgodnie z artykułem 29 ustęp 1 litera b)
<i>Załącznik V</i>	Zastrzeżenia mołdawskie zgodnie z artykułem 29 ustęp 2 litera a)

Protokół w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi w sprawach celnych

ZAŁĄCZNIK I

ORIENTACYJNY WYKAZ KORZYŚCI PRZYZNANYCH PRZEZ REPUBLIKĘ MOŁDOWY PAŃSTWOM NIEPODLEGŁYM ZGODNIE Z ARTYKUŁEM 10 USTĘP 3

1. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan.

Nie wprowadza się żadnych należności przywozowych.

Nie wprowadza się żadnych należności wywozowych w odniesieniu do towarów dostarczonych zgodnie z rozrachunkami i umowami międzypaństwowymi w ramach wielkości ustalonych w tych umowach.

Nie stosuje się podatku VAT w odniesieniu do wywozu i przywozu. Nie stosuje się podatku akcyzowego w odniesieniu do wywozu.

Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan – kontyngenty wywozowe na dostawy produktów w ramach rocznych umów międzypaństwowych w sprawie wymiany handlowej i współpracy są otwarte w taki sam sposób, jak w przypadku dostaw na potrzeby państwa.

2. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan.

Płatności mogą być dokonywane w walucie krajowej tych państw lub jakiegokolwiek innej walucie akceptowanej przez Republikę Mołdowy lub te kraje.

Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Estonia, Gruzja, Kazachstan, Litwa, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan – specjalny system operacji o charakterze niehandlowym, obejmujący płatności wynikające z tych operacji.

3. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan – specjalny system płatności bieżących.

4. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan – specjalny system cen w handlu niektórymi surowcami i półproduktami.

5. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan – specjalne warunki tranzytu.

6. Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Kazachstan, Kirgizja, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina, Uzbekistan – specjalne warunki procedur celnych.

ZAŁĄCZNIK II

ŚRODKI WYJĄTKOWE STANOWIĄCE ODSTĘPSTWO OD POSTANOWIEŃ ARTYKUŁU 13

1. Wyjątkowe środki stanowiące odstępstwo od postanowień artykułu 13 mogą być podejmowane przez Republikę Mołdowy w formie ograniczeń ilościowych na zasadach niedyskryminacyjnych.
2. Środki te mogą uwzględniać tylko nowo powstające gałęzie przemysłu lub niektóre sektory poddane restrukturyzacji lub narażone na poważne trudności, w szczególności jeżeli te trudności powodują istotne problemy społeczne.
3. Całkowita wartość przywozu produktów, które podlegają tym środkom, nie może przekraczać 15 % całkowitego przywozu ze Wspólnoty w ciągu ostatniego roku, przed wprowadzeniem jakichkolwiek ograniczeń ilościowych, w odniesieniu do których dostępne są dane statystyczne.

Postanowienia te nie będą obchodzone przez zwiększenie ochrony celnej w odniesieniu do przedmiotowych przywożonych towarów.

4. Środki te mogą być stosowane jedynie podczas okresu przejściowego kończącego się dnia 31 grudnia 1998 r., jeżeli Strony nie uzgodnią inaczej, lub kiedy Republika Mołdowy stanie się Umawiającą się Stroną GATT, w zależności od tego, które z tych dwóch zdarzeń nastąpi wcześniej.
5. Republika Mołdowy poinformuje Radę Współpracy o wszelkich środkach, które zamierza podjąć na warunkach niniejszego załącznika oraz, na wniosek Wspólnoty, zostaną przeprowadzone konsultacje w Radzie Współpracy w sprawie tych środków i sektorów, w odniesieniu do których są stosowane przed ich wejściem w życie.

ZAŁĄCZNIK III

**KONWENCJE W SPRAWIE WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ, PRZEMYSŁOWEJ I HANDLOWEJ
OKREŚLONE W ARTYKULE 49 USTĘP 2**

1. Artykułu 49 ustęp 2 dotyczy następujących konwencji wielostronnych:
 - Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych (Akt paryski, 1971 r.),
 - Międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych (Rzym, 1961 r.),
 - Protokołu do Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków towarowych (Madryt, 1989 r.),
 - Porozumienia nicejskiego dotyczącego międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług do celów rejestracji znaków (Genewa, 1977 r., zmienione w 1979 r.),
 - Międzynarodowej konwencji o ochronie nowych odmian roślin (UPOV) (Akt genewski, 1991 r.).
 2. Rada Współpracy może zalecić, aby artykuł 49 ustęp 2 był stosowany do innych konwencji wielostronnych. W przypadku problemów w dziedzinie własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej, mających wpływ na handel, przeprowadzane są pilne konsultacje na wniosek jednej ze Stron w celu osiągnięcia rozwiązań satysfakcjonujących obie Strony.
 3. Strony potwierdzają wagę, jaką przywiązują do zobowiązań wynikających z następujących konwencji wielostronnych:
 - Traktatu budapeszteńskiego o międzynarodowym uznawaniu depozytów drobnoustrojów do celów postępowania patentowego (1977 r., zmieniony w 1980 r.),
 - Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej (Akt sztokholmski, 1967 rok, zmieniony w 1979 r.),
 - Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków towarowych (Akt sztokholmski, 1967 rok, zmieniony w 1979 r.),
 - Traktatu o współpracy patentowej (Waszyngton, 1970 r., znowelizowany i zmieniony w 1984 r.).
 4. Od chwili wejścia w życie niniejszej Umowy Republika Mołdowy przyznaje w dziedzinie uznania i ochrony własności intelektualnej, przemysłowej i handlowej spółkom i obywatelom Wspólnoty traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznane jakimkolwiek państwu trzeciemu w ramach porozumień dwustronnych.
 5. Postanowienia ustępu 4 nie mają zastosowania do przywilejów przyznanych przez Republikę Mołdowy państwom trzecim na rzeczywistej zasadzie wzajemności ani do przywilejów przyznanych przez Republikę Mołdowy innemu krajowi byłego ZSRR.
-

ZAŁĄCZNIK IV

ZASTRZEŻENIA WSPÓLNOTOWE ZGODNIE Z ARTYKUŁEM 29 USTĘP 1 LITERA b)**Górnictwo**

W niektórych Państwach Członkowskich wydobycie zasobów naturalnych i rud przez przedsiębiorstwa niekontrolowane przez WE może podlegać obowiązkowi uzyskania koncesji.

Rybołówstwo

Dostęp do zasobów biologicznych i zasobów łowisk znajdujących się w wodach będących pod władzą lub jurysdykcją Państw Członkowskich Wspólnoty, jak również ich eksploatacja są zastrzeżone dla statków rybackich pływających pod banderą Państwa Członkowskiego Wspólnoty i zarejestrowanych na terytorium Wspólnoty, chyba że postanowiono inaczej.

Nabywanie nieruchomości

W niektórych Państwach Członkowskich nabywanie nieruchomości przez przedsiębiorstwa niewspólnotowe jest przedmiotem ograniczeń.

Usługi audiowizualne, w tym radiofoniczne

Traktowanie narodowe dotyczące produkcji i dystrybucji, w szczególności w zakresie sieci radiowych i innych nadawców publicznych, może być zastrzeżone dla dzieł audiowizualnych spełniających niektóre kryteria pochodzenia.

Usługi telekomunikacyjne, w tym usługi telefonii komórkowej i satelitarnej**Usługi zastrzeżone**

W niektórych Państwach Członkowskich dostęp do rynku usług uzupełniających i infrastruktury jest zastrzeżony.

Usługi specjalistyczne

Usługi zastrzeżone dla osób fizycznych będących obywatelami Państw Członkowskich. Osoby te mogą zakładać spółki na określonych warunkach.

Rolnictwo

W niektórych Państwach Członkowskich traktowanie narodowe nie ma zastosowania do przedsiębiorstw niekontrolowanych przez Wspólnotę, które pragną założyć gospodarstwo rolne. Nabywanie winnic przez przedsiębiorstwa niekontrolowane przez WE jest przedmiotem notyfikacji lub, jeżeli to konieczne, zezwolenia.

Usługi agencji informacyjnych

W niektórych Państwach Członkowskich udział zagraniczny w przedsiębiorstwach wydawniczych i nadawczych jest ograniczony.

ZAŁĄCZNIK V

ZASTRZEŻENIA MOŁDAWSKIE ZGODNIE Z ARTYKUŁEM 29 USTĘP 2 LITERA a)

Niektóre aspekty procesu prywatyzacji podlegają warunkom lub ograniczeniom.

Nabywanie i sprzedaż obszarów rolniczych i lasów.

Organizacja gier hazardowych, zakładów, loterii i podobnej działalności.

Usługi bankowe:

Kapitał minimalny wymagany dla mołdawskiego oddziału przedsiębiorstwa państwa trzeciego wynosi 2 miliony USD.

PROTOKÓŁ

w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi w sprawach celnych

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszego Protokołu:

- a) określenie „ustawodawstwo celne” oznacza przepisy stosowane na terytorium każdej ze Stron, regulujące przywóz, wywóz, tranzyt towarów i objęcie ich jakąkolwiek procedurą celną, włączając w to środki zakazu, ograniczeń i kontroli przyjęte przez wyżej wymienione Strony;
- b) określenie „należności celne” oznacza wszystkie cła, podatki, opłaty i inne należności, które są nakładane i pobierane na obszarach umawiających się Stron zgodnie z ustawodawstwem celnym, z wyjątkiem opłat i należności, których wysokość ograniczona jest do przybliżonych kosztów świadczonych usług;
- c) określenie „organ wnioskujący” oznacza właściwy organ administracyjny, który został w tym celu wyznaczony przez jedną ze Stron oraz który występuje z wnioskiem o udzielenie pomocy w sprawach celnych;
- d) określenie „organ, do którego kierowany jest wniosek” oznacza właściwy organ administracyjny, który został w tym celu wyznaczony przez jedną ze Stron oraz który przyjmuje wniosek o pomoc w sprawach celnych;
- e) określenie „naruszenie” oznacza wszelkie złamanie ustawodawstwa celnego, a także każdą próbę złamania tego ustawodawstwa.

Artykuł 2

Zakres

1. Strony udzielą sobie wzajemnie pomocy w ramach swoich kompetencji, w trybie i na warunkach określonych w niniejszym Protokole, zapewniając, że ustawodawstwo celne jest prawidłowo stosowane, w szczególności poprzez zapobieganie, prowadzenie dochodzeń i wykrywanie naruszeń tego ustawodawstwa.

2. Pomoc w sprawach celnych, jak przewidziano w niniejszym Protokole, ma zastosowanie do każdego organu administracji Stron, który jest właściwy w zakresie stosowania niniejszego Protokołu. Nie powoduje to uszczerbku dla zasad regulujących wzajemną pomoc w sprawach karnych. Nie obejmuje to również informacji uzyskanych w wyniku wykonywania uprawnień na wniosek organów sądowych, chyba że organy te wyrażą na to zgodę.

Artykuł 3

Pomoc na wniosek

1. Na wniosek organu wnioskującego organ, do którego kierowany jest wniosek, dostarcza wszystkich odpowiednich informacji umożliwiających właściwe stosowanie ustawodawstwa celnego, łącznie z informacjami dotyczącymi ujawnionych lub planowanych działań, które naruszają lub mogłyby naruszyć to ustawodawstwo.

2. Na wniosek organu wnioskującego organ, do którego kierowany jest wniosek, poinformuje, czy towary wywiezione z terytorium jednej Strony zostały właściwie przywiezione na terytorium drugiej Strony, wyszczególniając, w razie potrzeby, procedury celne zastosowane wobec tych towarów.

3. Na wniosek organu wnioskującego organ, do którego kierowany jest wniosek, podejmuje konieczne kroki dla zapewnienia nadzoru nad:

- a) osobami fizycznymi lub prawnymi, wobec których istnieją uzasadnione powody, by uważać, że naruszają lub naruszyły ustawodawstwo celne;
- b) przepływem towarów, zgłoszonym jako mogący spowodować poważne naruszenie przepisów celnych;
- c) środkami transportu, wobec których istnieją uzasadnione powody, by uważać, że były, są lub mogą być wykorzystane z naruszeniem ustawodawstwa celnego;
- d) miejscami, gdzie zapasy towarów zostały zgromadzone w taki sposób, że są uzasadnione podstawy, by przypuszczać, iż przeznaczone są jako dostawy w ramach operacji sprzecznych z ustawodawstwem celnym drugiej Strony.

Artykuł 4

Dobrowolna pomoc

Strony zapewnią sobie wzajemną pomoc bez uprzedniego wniosku, zgodnie ze swoimi odpowiednimi przepisami ustawowymi, wykonawczymi oraz innymi instrumentami prawnymi, jeżeli uważają, że jest to konieczne dla prawidłowego stosowania ustawodawstwa celnego, w szczególności gdy otrzymują informacje dotyczące:

- działań, które naruszyły, naruszają lub naruszyłyby ustawodawstwo, a które mogą być przedmiotem zainteresowania innych Stron,

- nowych środków lub metod stosowanych do realizacji takich działań,
- towarów, o których wiadomo, że są przedmiotem poważnego naruszenia ustawodawstwa celnego.

Artykuł 5

Dostarczanie/powiadamanie

Na wniosek organu wnioskującego organ, do którego kierowany jest wniosek, zgodnie ze swoim ustawodawstwem, zastosuje wszelkie niezbędne środki w celu:

- dostarczenia wszystkich dokumentów, lub
- powiadomienia o wszystkich decyzjach,

objętych niniejszym Protokołem, skierowanych do adresata zamieszkałego lub mającego swoją siedzibę na ich terytorium. W takim przypadku ma zastosowanie artykuł 6 ustęp 3.

Artykuł 6

Forma i treść wniosku o pomoc

1. Wnioski, zgodnie z niniejszym Protokołem, sporządzane są w formie pisemnej. Do wniosków załączane są dokumenty niezbędne do ich wykonania. Jeżeli wymagać tego będzie nagle sytuacja, mogą być przyjęte wnioski w formie ustnej, lecz muszą być one bezzwłocznie potwierdzone w formie pisemnej.
2. Wnioski, zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, zawierają następujące informacje:
 - a) organ wnioskujący;
 - b) wnioskowane środki;
 - c) przedmiot i uzasadnienie wniosku;
 - d) odpowiednie przepisy ustawowe, wykonawcze oraz inne właściwe instrumenty prawne;
 - e) możliwie dokładne i pełne wskazówki na temat osób fizycznych lub prawnych będących przedmiotem dochodzenia;
 - f) streszczenie właściwych faktów i przeprowadzonego już dochodzenia, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w artykule 5.
3. Wnioski są składane w języku urzędowym organów, do których kierowany jest wniosek, lub w języku akceptowanym przez te organy.
4. Jeżeli dany wniosek nie spełnia wymogów formalnych, można żądać jego poprawienia lub uzupełnienia; równocześnie mogą być podjęte środki zabezpieczające.

Artykuł 7

Realizacja wniosków

1. W celu realizacji wniosku o pomoc organ, do którego kierowany jest wniosek, lub, jeżeli nie może podjąć czynności samodzielnie, organy administracyjne, do których został skierowany przez ten organ wniosek, podejmują czynności, zgodnie ze swoimi kompetencjami i możliwościami, tak jak gdyby podejmowały je na własny rachunek lub na wniosek innych organów tej samej Strony, przez udzielanie już posiadanych informacji, przez przeprowadzenie właściwych dochodzeń lub organizowanie ich przeprowadzenia.

2. Wnioski o pomoc realizowane będą zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i innymi instrumentami prawnymi Strony, do której zostały skierowane.

3. Należycie upoważnieni urzędnicy jednej Strony mogą, za zgodą drugiej Strony i na warunkach przez nią ustalonych, otrzymywać od urzędników organów, do których kierowany jest wniosek, lub innych organów odpowiedzialnych wobec organów, do których kierowany jest wniosek, informacje o naruszeniu ustawodawstwa celnego, które to informacje są potrzebne organom wnioskującym zgodnie z niniejszym Protokołem.

4. Urzędnicy jednej Strony mogą, za zgodą drugiej Strony oraz na warunkach przez nią ustanowionych, uczestniczyć w dochodzeniach prowadzonych na jej terytorium.

Artykuł 8

Forma przekazu informacji

1. Organ, do którego kierowany jest wniosek, przekazuje wyniki dochodzenia organowi wnioskującemu w formie dokumentów, uwierzytelnionych kopii dokumentów, sprawozdań i temu podobnych.
2. Dokumenty wymienione w ustępie 1 mogą być zastąpione informacjami skomputeryzowanymi przedstawionymi w jakiegokolwiek formie w tym samym celu.

Artykuł 9

Wyjątki od obowiązku udzielania pomocy

1. Strony mogą odmówić udzielenia pomocy w zakresie niniejszego Protokołu, jeżeli mogłoby to:
 - a) naruszać suwerenność, porządek publiczny, bezpieczeństwo lub inne podstawowe interesy; lub
 - b) dotyczyć przepisów walutowych lub podatkowych innych niż przepisy dotyczące należności celnych; lub
 - c) naruszać tajemnicę przemysłową, handlową lub zawodową.

2. Jeżeli organ wnioskujący wnosi o pomoc, której sam nie byłby w stanie udzielić, gdyby został do niego skierowany wniosek, powinien zwrócić na ten fakt uwagę w swoim wniosku. Decyzja w sprawie takiego wniosku należy do organu, do którego kierowany jest wniosek.

3. Jeżeli pomoc jest wstrzymana lub odmawia się jej udzielenia, decyzja taka i jej powody muszą być zgłoszone bezzwłocznie organowi wnioskującemu.

Artykuł 10

Obowiązek przestrzegania poufności

1. Każda informacja przekazana w jakiegokolwiek formie zgodnie z niniejszym Protokołem posiada charakter poufny. Jest ona objęta obowiązkiem zachowania tajemnicy służbowej i podlega ochronie rozszerzonej na informacje podobne zgodnie z właściwymi przepisami ustawowymi Strony, która ją otrzymała, oraz odpowiednimi przepisami stosowanymi w odniesieniu do organów wspólnotowych.

2. Określone dane nie mogą być przekazywane, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy, aby uważać, że przekazanie lub wykorzystanie tych informacji mogłoby być sprzeczne z podstawowymi zasadami prawa jednej ze Stron oraz w szczególności gdy osoba, której one dotyczą, mogłaby być narażona na nadmierne nieuzasadnione konsekwencje. Na wniosek Strona otrzymująca informację zawiadamia Stronę, od której ją otrzymała, o jej wykorzystaniu i osiągniętych rezultatach.

3. Określone dane mogą być przekazywane tylko organom celnym, a w przypadku uzasadnionym potrzebami postępowania sądowego – organom sądowym lub oskarżycielom publicznym. Inne osoby lub organy mogą otrzymać te dane jedynie po uprzednim uzyskaniu wcześniejszego upoważnienia od Strony je przekazującej.

4. Strona przekazująca informacje sprawdza ich dokładność. Ilekroć okaże się, że dostarczona informacja jest niedokładna lub ma być usunięta, Strona otrzymująca informację powinna być o tym fakcie bezzwłocznie powiadomiona. Jest ona zobowiązana do dokonania poprawek lub skreśleń.

5. Bez uszczerbku dla bieżącego interesu publicznego osoba, której to dotyczy, może uzyskać na wniosek informację ze zbioru danych i powód jej umieszczenia w tym zbiorze.

Artykuł 11

Wykorzystanie informacji

1. Uzyskane informacje mogą być wykorzystane jedynie do celów niniejszego Protokołu, a do innych celów mogą być wykorzystane przez każdą Stronę tylko po uzyskaniu wcześniejszej pisemnej zgody organów administracji, które dostarczyły informacje i podlegają wszelkim ograniczeniom ustanowionym przez te organy.

2. Ustęp 1 nie stanowi przeszkody dla wykorzystania informacji w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, wszczętym w wyniku nieprzestrzegania ustawodawstwa celnego.

3. Strony mogą użyć jako dowodu, w swoich protokołach, sprawozdaniach i zeznaniach, jak również w trakcie postępowania i dochodzenia przed sądem, zebrane informacje i zbadane przez siebie dokumenty, zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu.

Artykuł 12

Biegli i świadkowie

Urzędnik organu, do którego kierowany jest wniosek, może być umocowany do występowania, w granicach udzielonego pełnomocnictwa, jako biegły lub świadek w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, dotyczącym spraw objętych niniejszym Protokołem, prowadzonym zgodnie z jurysdykcją drugiej Strony, i może przedstawiać takie przedmioty, dokumenty lub ich uwierzytelnione kopie, które mogą być potrzebne w takich postępowaniach. Wniosek o takie wystąpienie musi dokładnie określać, w jakiej sprawie, z jakiego tytułu lub z powodu jakich posiadanych kwalifikacji urzędnik będzie przesłuchiwany.

Artykuł 13

Koszty pomocy

Strony zrzekają się wszelkich wzajemnych roszczeń o zwrot kosztów poniesionych w związku z wykonaniem niniejszego Protokołu, z wyjątkiem niezbędnych wydatków na świadków, biegłych oraz tłumaczy, którzy nie są zatrudnieni jako urzędnicy państwowi.

Artykuł 14

Wykonanie

1. Zarządzanie niniejszym Protokołem powierza się centralnym organom celnym Republiki Mołdowy, z jednej strony, oraz właściwym służbom Komisji Wspólnot Europejskich oraz, w razie potrzeby, organom celnym Państw Członkowskich, z drugiej strony. Decydują one o wszystkich środkach i uzgodnieniach praktycznych, koniecznych w celu jego stosowania, uwzględniając zasady obowiązujące w dziedzinie ochrony danych. Mogą zaproponować właściwym organom zmiany, jakie ich zdaniem powinny być wprowadzone do niniejszego Protokołu.

2. Strony konsultują się i informują wzajemnie o szczegółowych zasadach wykonania przyjętych zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu.

Artykuł 15

Komplementarność

1. Niniejszy Protokół uzupełnia i nie stanowi przeszkody w stosowaniu jakichkolwiek umów o wzajemnej pomocy, które zostały zawarte lub mogą być zawarte między poszczególnymi lub kilkoma Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej a Republiką

Mołdowy. Nie wyklucza on również bardziej wzmoczonej współpracy nawiązanej na podstawie tych umów.

2. Bez uszczerbku dla postanowień artykułu 11, umowy te nie naruszają przepisów wspólnotowych regulujących przekazywanie między właściwymi służbami Komisji Wspólnot Europejskich a organami celnymi Państw Członkowskich jakichkolwiek informacji uzyskanych w sprawach celnych, które mogłyby być przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

AKT KOŃCOWY

Pełnomocnicy państw:

KRÓLESTWA BELGII,

KRÓLESTWA DANII,

REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC,

REPUBLIKI GRECKIEJ,

KRÓLESTWA HISZPANII,

REPUBLIKI FRANCUSKIEJ,

IRLANDII,

REPUBLIKI WŁOSKIEJ,

WIELKIEGO KSIĘSTWA LUKSEMBURGA,

KRÓLESTWA NIDERLANDÓW,

REPUBLIKI PORTUGALSKIEJ,

ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu ustanawiającego WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ, Traktatu ustanawiającego EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ WĘGLA I STALI oraz Traktatu ustanawiającego EUROPEJSKĄ WSPÓLNOTĘ ENERGII ATOMOWEJ,

zwane dalej „Państwami Członkowskimi”, oraz

WSPÓLNOTY EUROPEJSKIEJ, EUROPEJSKIEJ WSPÓLNOTY WĘGLA I STALI oraz EUROPEJSKIEJ WSPÓLNOTY ENERGII ATOMOWEJ, zwanych dalej „Wspólnotą”,

z jednej strony, oraz

pełnomocnicy REPUBLIKI MOŁDOWY,

z drugiej strony,

spotykając się dnia dwudziestego ósmego listopada roku tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego czwartego w celu podpisania Umowy o partnerstwie i współpracy ustanawiającej partnerstwo między Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Mołdowy, z drugiej strony, zwanej dalej Umową, przyjęli następujące teksty:

Umowa zawierająca załączniki i następujący Protokół:

Protokół w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi w sprawach celnych.

Pełnomocnicy Państw Członkowskich i Wspólnoty oraz pełnomocnicy Republiki Mołdowy przyjęli teksty Wspólnych deklaracji wymienionych poniżej oraz załączonych do niniejszego Aktu końcowego:

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 4 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 17 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 18 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 29 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 30 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca pojęcia „kontrola” w artykule 31 litera b) i artykule 42 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 49 Umowy

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 99 Umowy.

Pełnomocnicy Państw Członkowskich i Wspólnoty oraz Pełnomocnicy Republiki Mołdowy biorą pod uwagę jednostronną deklarację francuskiego rządu załączoną do niniejszego Aktu końcowego:

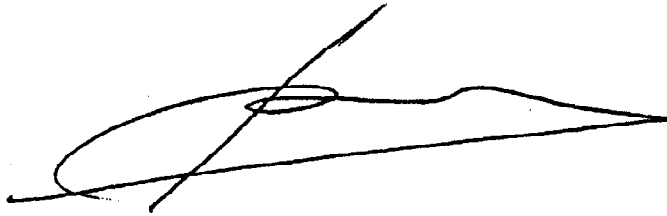
Jednostronna deklaracja rządu francuskiego w sprawie jego krajów i terytoriów zamorskich.

Pełnomocnicy Państw Członkowskich i Wspólnoty oraz pełnomocnicy Republiki Mołdowy biorą także pod uwagę następującą wymianę listów załączoną do niniejszego Aktu końcowego:

Wymiana listów między Wspólnotą i Republiką Mołdowy dotycząca zakładania przedsiębiorstw.

Hecho en Bruselas, el veintiocho de noviembre de mil novecientos noventa y cuatro.
 Udfærdiget i Bruxelles den otteogtyvende november nitten hundrede og fire og halvfems.
 Geschehen zu Brüssel am achtundzwanzigsten November neunzehnhundertvierundneunzig.
 Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι οκτώ Νοεμβρίου χίλια εννιακόσια ενενήντα τέσσερα.
 Done at Brussels on the twenty-eighth day of November in the year one thousand nine hundred and ninety-four.
 Fait à Bruxelles, le vingt-huit novembre mil neuf cent quatre-vingt-quatorze.
 Fatto a Bruxelles, addì ventotto novembre millenovecentonovantaquattro.
 Gedaan to Brussel, de achtentwintigste november negentienhonderd vierennegentig.
 Feito em Bruxelas, em vinte e oito de Novembro de mil novecentos e noventa e quatro.
 Întocmit la Bruxelles în a douăzeci și opta zi a lunii noiembrie în anul o mie nouă sute nouăzeci și patru.

Pour le Royaume de Belgique
 Voor het Koninkrijk België
 Für das Königreich Belgien

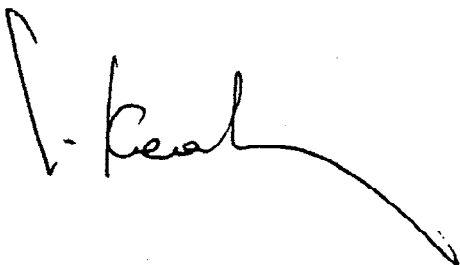
På Kongeriget Danmarks vegne

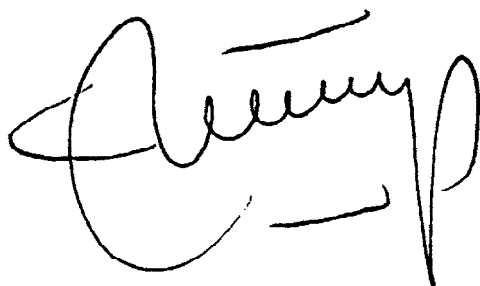
Für die Bundesrepublik Deutschland

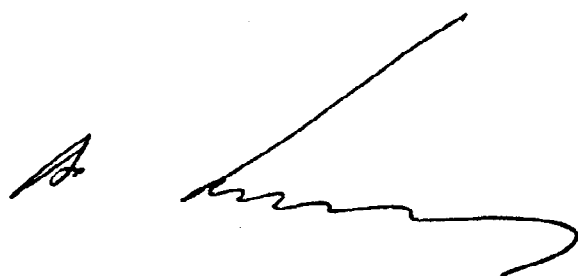
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de Espana

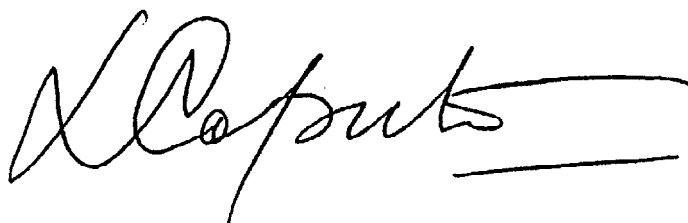
Pour la République française

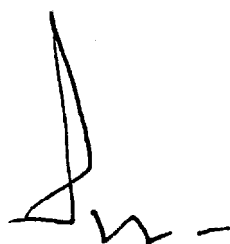
Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

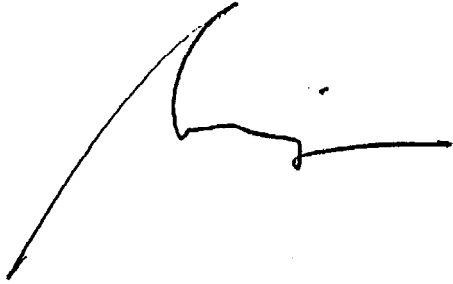
Per la Repubblica italiana

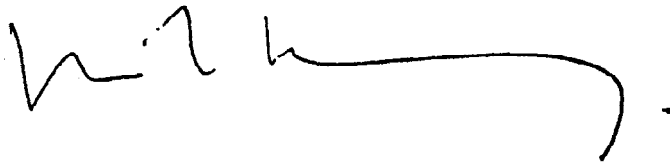
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

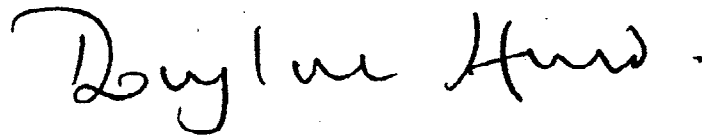
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

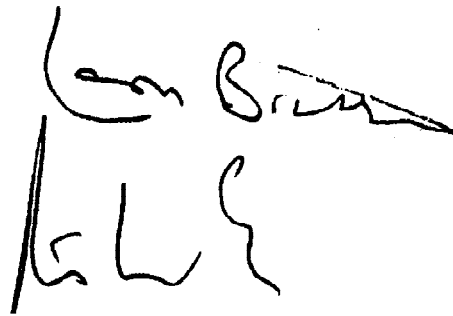

Pela República Portuguesa

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por las Comunidades Europeas
For De Europæiske Fællesskaber
Für die Europäischen Gemeinschaften
Για τηϛ Ευρωπαϊκῆϛ Κοινότητεϛ
For the European Communities
Pour les Communautés européennes
Per le Comunita europee
Voor de Europese Gemeenschappen
Pelas Comunidades Europeias

Pentru Republica Moldova

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 4

Należy rozumieć, że w przypadku prowadzenia przez Strony negocjacji dotyczących strefy wolnego handlu zgodnie z artykułem 4 negocjacje te powinny obejmować wszystkie produkty objęte wymianą handlową między Stronami.

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 17

Wspólnota i Republika Mołdowy oświadczają, iż tekst klauzuli ochronnej nie przyznaje traktowania ochronnego GATT.

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 18

Przyjmuje się, że celem postanowień artykułu 18 nie jest spowalnianie, utrudnianie czy przeszkadzanie w stosowaniu procedur ustalonych w odpowiednim ustawodawstwie Stron w odniesieniu do dochodzeń antydumpingowych i w sprawie subsydiów.

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 29

Bez uszczerbku dla zastrzeżeń wymienionych w załącznikach IV i V oraz postanowień artykułów 43 i 46, Strony postanawiają, iż wyrazy „zgodnie z ich ustawodawstwem i przepisami wykonawczymi” wspomniane w ustępach 1 i 2 artykułu 29 oznaczają, iż każda Strona może regulować zakładanie i prowadzenie przedsiębiorstw na swoim terytorium z zastrzeżeniem, że przepisy te nie stwarzają dla zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw drugiej Strony żadnych nowych ograniczeń wynikających z mniej korzystnego traktowania niż uzgodnione dla ich własnych przedsiębiorstw lub przedsiębiorstw, filii lub oddziałów przedsiębiorstw jakiegokolwiek państwa trzeciego.

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 30

Obecność handlowa przedsiębiorstw transportu śródlądowego jednej Strony na terytorium drugiej Strony jest regulowana zgodnie z ustawodawstwem stosowanym w Państwach Członkowskich lub Republice Mołdowy, dopóki szczególne, bardziej korzystne postanowienia dotyczące takiej obecności handlowej nie zostaną uzgodnione oraz jeżeli taka obecność nie jest regulowana innymi instrumentami prawnymi wiążącymi Strony.

Przyjmuje się, iż obecność handlowa przyjmuje formę oddziałów lub filii, jak określono w artykule 31.

Wspólna deklaracja dotycząca pojęcia „kontrola” w artykule 31 litera b) i artykule 42

1. Strony potwierdzają ich wzajemne zrozumienie, iż kwestia kontroli zależy od faktycznych okoliczności poszczególnych przypadków.
 2. Przedsiębiorstwo na przykład będzie uważane za kontrolowane przez inne przedsiębiorstwo, a więc za filię takiego przedsiębiorstwa, jeżeli:
 - drugie przedsiębiorstwo posiada bezpośrednio lub pośrednio większość głosów, lub
 - drugie przedsiębiorstwo jest uprawnione do powołania lub odwołania większości członków organu administracyjnego, organu zarządzającego lub organu nadzorczego i jest jednocześnie członkiem lub akcjonariuszem filii.
 3. Obie Strony uważają kryteria ustępu 2 za niewyczerpujące.
-

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 49

Strony uzgadniają, że do celów niniejszej Umowy własność intelektualna, przemysłowa i handlowa obejmuje w szczególności prawa autorskie, włączając prawa autorskie do programów komputerowych oraz prawa pokrewne, prawa odnoszące się do patentów, wzorów przemysłowych, oznaczeń geograficznych, w tym nazwy własne, znaki handlowe i usługowe, mapy obwodów scalonych, jak również ochronę przed nieuczciwą konkurencją, jak określono w artykule 10a Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej i ochronie informacji nieujawnionych dotyczących *know-how*.

Wspólna deklaracja dotycząca artykułu 99

Strony postanawiają, do celów prawidłowej wykładni i praktycznego zastosowania, że określenie „szczególnie nagłe przypadki” użyte w artykule 99 niniejszej Umowy oznacza przypadki istotnego naruszenia Umowy przez jedną ze Stron. Istotne naruszenie Umowy polega na:

- a) odrzuceniu niniejszej Umowy, które nie jest sankcjonowane przez ogólne zasady prawa międzynarodowego; lub
 - b) naruszenie istotnych elementów Umowy, określone w artykule 2.
-

Jednostronna deklaracja rządu francuskiego

Republika Francuska zwraca uwagę, że Umowa o partnerstwie i współpracy z Republiką Mołdowy nie ma zastosowania do krajów zamorskich i terytoriów stowarzyszonych z Wspólnotą Europejską na mocy Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

WYMIANA LISTÓW**między Wspólnotą a Republiką Mołdowy dotycząca zakładania przedsiębiorstw***A. List Republiki Mołdowy*

Szanowny Panie,

Pragnę odnieść się do Umowy o partnerstwie i współpracy parafowanej dnia 26 lipca 1994 r.

Jak podkreślałem w czasie negocjacji, Republika Mołdowy przyznaje przedsiębiorstwom Wspólnoty zakładanym i działającym na jej terenie uprzywilejowane traktowanie w niektórych dziedzinach. Wyjaśniłem, że odzwierciedla to politykę Mołdawii wspierania wszelkimi środkami zakładania przedsiębiorstw wspólnotowych w Republice Mołdowy.

Mając to na uwadze, przyjmuję, że w okresie między datą parafowania niniejszej Umowy a wejściem w życie właściwych artykułów dotyczących zakładania przedsiębiorstw Republika Mołdowy nie przyjmie środków lub regulacji, które wprowadziłyby lub pogłębiły dyskryminację przedsiębiorstw wspólnotowych w odniesieniu do przedsiębiorstw mołdawskich lub przedsiębiorstw jakiegokolwiek państwa trzeciego, w porównaniu z sytuacją istniejącą w dniu parafowania tej Umowy.

Pozostanę zobowiązany za potwierdzenie otrzymania niniejszego listu.

Proszę przyjąć, Szanowny Panie, wyrazy mojego najwyższego poważania.

*W imieniu rządu
Republiki Mołdowy*

B. List Wspólnoty

Szanowny Panie,

Dziękuję za Pana list datowany w dniu dzisiejszym, który brzmi następująco:

„Pragnę odnieść się do Umowy o partnerstwie i współpracy parafowanej dnia 26 lipca 1994 r.

Jak podkreślałem w czasie negocjacji, Republika Mołdowy przyznaje przedsiębiorstwom Wspólnoty zakładanym i działającym na jej terenie uprzywilejowane traktowanie w niektórych dziedzinach. Wyjaśniłem, że odzwierciedla to politykę Mołdawii wspierania wszelkimi środkami zakładania przedsiębiorstw wspólnotowych w Republice Mołdowy.

Mając to na uwadze, przyjmuję, że w okresie między datą parafowania niniejszej Umowy a wejściem w życie właściwych artykułów dotyczących zakładania przedsiębiorstw Republika Mołdowy nie przyjmie środków lub regulacji, które wprowadziłyby lub pogłębiły dyskryminację przedsiębiorstw wspólnotowych w odniesieniu do przedsiębiorstw mołdawskich lub przedsiębiorstw jakiegokolwiek państwa trzeciego, w porównaniu z sytuacją istniejącą w dniu parafowania tej Umowy.

Pozostanę zobowiązany za potwierdzenie otrzymania niniejszego listu.”

Niniejszym potwierdzam odbiór listu.

Proszę przyjąć, Szanowny Panie, wyrazy mojego najwyższego poważania.

W imieniu Wspólnot Europejskich
